

СЪДЪРЖАНИЕ

III. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС	75
1. Дейности в изпълнение на приетите от КРС приоритети за 2014 г.....	75
1.1. Ефективно управление на ограничените ресурси	75
1.1.1. Радиочестотен спектър	75
1.1.2. Номера и адреси	85
1.1.3. Преносимост на номерата	87
1.2. Регулиране и мониторинг на пазарите на електронни съобщения.....	88
1.3. Развитие и техническа поддръжка на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър	91
1.4. Международна дейност	92
1.5. Административен капацитет на КРС	96
1.5.1. Човешки ресурси	96
1.5.2. Информационно обслужване	98
2. Други по-важни дейности.....	99
2.1. Стандартизация	99
2.2. Радиосъоръжения и крайни електронни съобщителни устройства	100
2.3. Изпълнение на задължения във връзка с глава 15 на ЗЕС	101
2.4. Електронен подпис.....	101
2.5. Контрол на съобщенията	104
2.5.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди.....	104
2.5.2. Инспекционна дейност	109
2.5.2.1. Контрол при осъществяване на електронни съобщения по реда на ЗЕС	109
2.5.2.2. Контрол по спазване на изискванията на ЗЕДЕП.....	113
2.6. Административнонаказателна дейност.....	113
2.7. Защита на интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги.....	113

III. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС

1. Дейности в изпълнение на приетите от КРС приоритети за 2014 г.

1.1. Ефективно управление на ограничените ресурси

1.1.1. Радиочестотен спектър

КРС провежда политиката на Европейския съюз по отношение на управлението на радиочестотния спектър за граждански нужди, в зависимост от националните особености, отчитайки интереса на бизнеса и крайните потребители към непрекъснатото появяващите се нови съобщителни и информационни услуги.

Комисията насърчава навлизането на нови технологии и създава условия за конкурентен електронен съобщителен пазар, чрез осигуряване на условия за хармонизирано и ефективно използване на честотния ресурс.

През 2014 г. КРС продължи дейността си по изпълнение на един от основните си приоритети – ефективно управление и ползване на ограничения ресурс – радиочестотен спектър. КРС проучи и анализира необходимостта от изменение и допълнение на подзаконовите актове, отнасящи се до управлението на честотния ресурс и с цел водене на активен и прозрачен диалог със заинтересованите лица проведе обществено обсъждане, в резултат на което бяха изменени:

- Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от подвижна радиослужба и съоръженията свързани с тях;
- Технически изисквания за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителската радиослужба;
- Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужби неподвижна-спътникова, подвижна-спътникова и съоръженията свързани с тях;
- Правила за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения, които ползват радиочестотен спектър, който не е необходимо да бъде индивидуално определен;
- Списък на радиосъоръженията, използващи хармонизирани в рамките на Европейския съюз радиочестотни ленти, и крайните електронни съобщителни устройства.

С измененията и допълненията на тези актове КРС продължи да осигурява условия за хармонизирано, ефективно и без вредни радиосмущения използване на радиочестотния спектър и в зависимост от националните особености да прилага решенията и препоръките на Европейската комисия и Комитета за електронни съобщения към Европейската конференция по пощи и далекосъобщения.

Данните за използването на честотния ресурс в Република България в честотната информационна система на Европейския офис по съобщения – EFIS (ERO Frequency Information System) бяха актуализирани в съответствие с измененията на посочените по-горе подзаконови актове.

Разпределение, планиране, предоставяне и ефективно използване на радиочестотния спектър

През 2014 г., с изменението и допълнението на Правилата за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения, които ползват радиочестотен спектър,

който не е необходимо да бъде индивидуално определен (Правилата) и приемането на Списък на радиосъоръженията, използващи хармонизирани в рамките на Европейския съюз радиочестотни ленти, и крайните електронни съобщителни устройства (Списъка) в българското законодателство се въвежда разпоредбите на:

- Решение 2013/654/ЕС на Европейската комисия за изменение на Решение 2008/294/ЕО за включване на допълнителни технологии за достъп и радиочестотни ленти за мобилни съобщителни услуги на борда на въздухоплавателни средства (МСА услуги);

- Решение 2013/752/ЕС за изменение на Решение 2006/771/ЕО относно хармонизиране на радиочестотния спектър за използване от устройства с малък обхват на действие и за отмяна на Решение 2005/928/ЕО;

- Препоръка ERC/REC 70-03 на Комитета за електронни съобщения (ЕСС) относно използването на устройствата с малък обхват на действие.

С изменението и допълнението на Правилата се осигуриха условия за използване на допълнителни технологии (UMTS и LTE) за предоставяне на МСА услуги на борда на въздухоплавателни средства.

В съответствие с Препоръка ERC/REC 70-03, редакция от 7 февруари 2014 г., бяха определени и нови радиочестотни ленти, включително и условия за тяхното използване от радиосъоръженията с малък обхват на действие, както и изменения в условията за ползване на някои от вече определените радиочестотни ленти.

В Правилата беше определен радиочестотен спектър, както и условия за неговото ползване от земни станции на мобилни платформи (ESOMPs), с оглед прилагане на разпоредбите на Решение ECC/DEC(13)01 на ЕСС относно хармонизираното използване, свободното движение и освобождаване от издаване на разрешение за използване на земни станции на борда на плавателни съдове (ESOMPs) в радиочестотни ленти, определени за некоординирани земни станции от неподвижна-спътникова радиослужба 17.3-20.2 GHz (космос-Земя) и 27.5-30.0 GHz (Земя-космос).

Списъкът е изготвен в съответствие със Списъка на клас 1 радиосъоръженията и крайните далекосъобщителни устройства и Списъка на клас 2 радиосъоръженията, публикувани, в изпълнение на Решение на Европейската комисия 2000/299/ЕО от 6 април 2000 г. относно установяването на първоначална класификация на радиосъоръженията и крайните далекосъобщителни устройства и свързаните с тях идентификатори, на интернет страницата на Европейското бюро по съобщения (ЕСО) и на Европейската комисия, сектор „Предприятия и индустрия”, както и с Решение 2013/752/ЕС.

Един от водещите принципи при управление на радиочестотния спектър е осигуряването на гъвкавост и неутралност при неговото ползване, както по отношение на предоставяните услуги, така и по отношение на използваните технологии.

Обхват 1800 MHz (радиочестотни ленти 1710-1785 MHz и 1805-1880 MHz) е един от обхватите по отношение, на който е приложен принципът на неутралност относно използваните технологии и предоставяните услуги, чрез транспониране разпоредбите на Европейската регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги в българското законодателство. Съгласно действащата нормативна уредба този обхват може да се ползва за изграждане на GSM, UMTS, LTE и WiMAX наземни мрежи. Предприятията, имащи разрешения с предоставен ресурс в обхват 1800 MHz могат да внедряват нови технологии, посредством които да предоставят разнообразни високоскоростни мобилни широколентови услуги. Именно това прави обхват 1800 MHz един от най-атраktivните за изграждане и развитие на мобилни наземни мрежи

свъзможност за предоставяне на високоскоростни мобилни широколентови услуги на крайните потребители, в това число LTE.

С оглед спазване на принципите на прозрачност, публичност и консултативност, залегнали в разпоредбите на ЗЕС, в края на 2014 г. КРС откри процедура за провеждане на обществени консултации във връзка с перспективите за ползване на свободния ресурс в радиочестотен обхват 1800 MHz. В обществените консултации бяха зададени и въпроси относно интереса на предприятията към обхвати 700 MHz, 800 MHz, 1800 MHz, 2 GHz и 2.6 GHz. В резултат на анализ на получените становища по поставените въпроси, КРС ще предприеме необходимите законови действия.

През 2014 г. КРС проведе и обществени консултации относно перспективите за въвеждане на наземно цифрово радиоразпръскване на радиосигнали в Република България с цел да се проучи и обсъди на национално ниво заинтересоваността на бизнеса, както и предпочитания честотен обхват и технология за въвеждане на цифрово радиоразпръскване на радиопрограми. Резултатите показаха, че не е налице конкретен интерес относно въвеждане на наземно цифрово радиоразпръскване на радиосигнали в обхвати 174-230 MHz и 526.5-1606.5 kHz. Проявен бе принципен интерес за въвеждане на наземно цифрово радиоразпръскване на радиопрограми в обхват 174-230 MHz, като предпочитаната технология е T-DAB+.

През 2014 г., с цел създаване на предпоставки за ефективно използване на радиочестотния спектър, насърчаване на конкуренцията и бизнеса, както и осигуряване на условия за въвеждане на нови технологии, беше направено изменение на Тарифата за таксите, които се събират от КРС по ЗЕС. За да се стимулира търсенето на честотен ресурс, еднократната такса за предоставяне на радиочестотен спектър в обхвати 420 MHz, 460 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz, 2.6 GHz и 3.6 GHz беше намалена. Предвид това, че радиочестотният спектър е национален ресурс, към който се проявява значителен обществен интерес, в Тарифата бяха определени и такси за удължаване срока за ползване на предоставения честотен ресурс от посочените по-горе обхвати.

С изменението на Тарифата за таксите, които се събират от КРС, се измени прилаганото до момента намаление на еднократната административна такса за издаване на разрешение и годишната такса за ползване на радиочестотен спектър за УКВ радиопредавателните станции, разположени в 20-километровата погранична зона, включително и тези по Черноморското крайбрежие. Еднократната административна такса за издаване на разрешение и годишната такса за ползване на радиочестотен спектър за наземно радиоразпръскване в УКВ обхвата беше намалена, като прилаганото до момента намаление от 20% стана на 30%.

С Решение № 243/2012/ЕС на Европейския парламент и на Съвета се създаде програма за политика в областта на радиочестотния спектър за стратегическото планиране и хармонизирането на използването на спектъра с цел гарантиране на функционирането на вътрешния пазар в областите на политиката на Съюза, които включват използването на радиочестотен спектър, електронните съобщения, научноизследователската дейност, технологичното развитие и космическото пространство, транспорта, енергетиката и аудио-визуалните политики. В съответствие с чл. 9(1) от Решение № 243/2012/ЕС се създаде опис на текущото използване на радиочестотния спектър както за търговски, така и за публични цели (държавни органи и служби). През 2014 г. бяха извършени дейности, свързани с прилагане разпоредбите на Решение 2013/195/ЕС за определянето на практически механизми, единни формати и методология във връзка с инвентаризацията на радиочестотния спектър, установена с

Решение 243/2012/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за създаване на многогодишна програма за политиката в областта на радиочестотния спектър.

През 2014 г., с изменението на Националния план за разпределение на радиочестотния спектър, честотните ленти: 472-479 kHz, 1850-2000 kHz, 5250-5450 kHz, 70.0-70.5 MHz бяха определени за ползване на вторична основа от любителска радиослужба. Условия за ползване на тези ленти бяха създадени с изменението на Техническите изисквания за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителската радиослужба.

Подвижна радиослужба

През 2014 г. беше продължен срокът на действие на издаденото на „Мобилтел“ ЕАД разрешение за ползване на радиочестотен спектър в обхвати 900 MHz и 1800 MHz за осъществяване на електронни съобщения чрез наземна мрежа, позволяваща предоставяне на електронни съобщителни услуги. Срокът беше продължен с 10 години (до 2024 г.).

КРС предостави на „Макс Телеком“ ООД допълнителен радиочестотен ресурс (2x2 MHz) в обхват 1800 MHz за осъществяване на електронни съобщения чрез наземна мрежа, позволяваща предоставяне на електронни съобщителни услуги. Допълнителният спектър беше предоставен за разширяване, модернизирание и развитие на вече изградената мрежа на предприятието, с което се благоприятства осигуряването на безжичен широколентов достъп на потребителите.

Бяха издадени три временни разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz (с предоставени 2x10 MHz) за изпробване на нови технически методи и/или технологии за осъществяване на електронни съобщения чрез наземна мрежа – LTE на територията на Република България съответно на „Мобилтел“ ЕАД, „Булсатком“ ЕАД и БТК.

Временно разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър, 2x5 MHz в обхват 2 GHz и 2x5 MHz в обхват 2,6 GHz, за демонстрация на LTE оборудване, на територията на гр. София, беше издадено на „Нокия Сълюшънс енд Нетуъркс“ ЕООД.

КРС издаде и временни разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в радиочестотни ленти 876-880/921-925 MHz, за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез мобилна наземна мрежа GSM-R, на ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“. Временните разрешения бяха издадени, съответно за:

- тестване на новоизградена мобилна наземна мрежа GSM-R на територията на ж.п. трасе „Пловдив – Катуница – Чешнегирова – Винаца – Първомай – Скобелево – Крум – Димитровград“;
- тестване на нови технически съоръжения на територията на ж.п. линия „София – Прослав“.

През 2014 г. КРС издаде на ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“ разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез мобилна наземна мрежа – GSM-R, за срок от 15 години. Предприятието има право да ползва предоставения му радиочестотен спектър ленти 876-880/921-925 MHz на територията на жп трасе „Пловдив – Катуница – Чешнегирова – Винаца – Първомай – Скобелево – Крум–Димитровград – Нова надежда – Симеоновград запад – Преславец – Бисер – Любимец – Свиленград – Генералово“.

След постъпило искане, КРС прекрати действието на издаденото на „Мобилтел“ ЕАД разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа – РАМР.

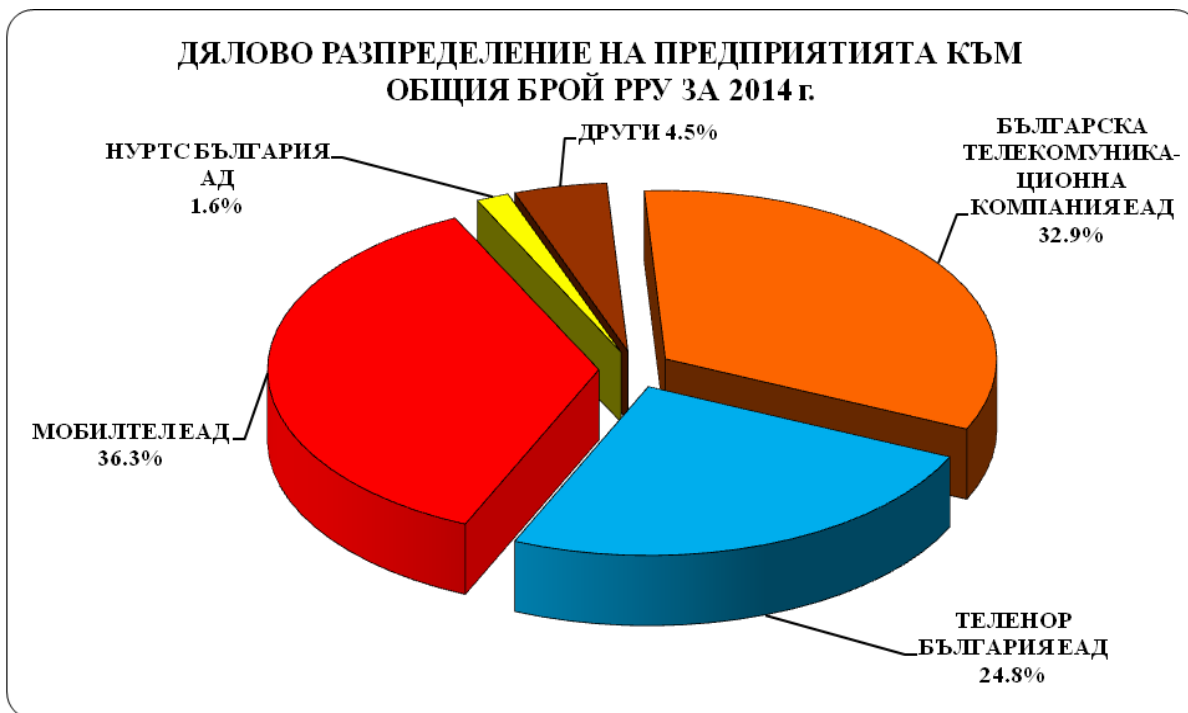
След анализ на предоставения за ползване радиочестотен спектър и национално координиране и съгласуване на радиочестотите и радиочестотните ленти с всички заинтересувани държавни органи, ведомства и служби, 123 радиочестотни канала (61 симплексни и 31 дуплексни) бяха предоставени на предприятия за изграждане на 92 нови радиомрежи за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез електронна съобщителна мрежа от подвижна радиослужба – РМР (Private Mobile Radio), с което общият брой на изградените мрежи достигна 1876.

Неподвижна радиослужба

През 2014 г. бяха издадени 4 бр. разрешения за ползване на ограничен ресурс – радиочестотен спектър за електронни мрежи от неподвижната радиослужба, като те не са предназначени за предоставяне на услуги. Прекратени са 8 бр. разрешения и е отнето едно разрешение.

През изминалата година бяха направени 68 бр. изменения и допълнения в техническите данни на общо 5108 еднопосочни радиорелейни участъка (РРУ), включително бе предоставен радиочестотен спектър за нови 1302 участъка. Отпаднаха РРУ, с което общият им брой се редуцира на 17423 при 17661 за 2013 г., т.е. броят на действащите РРУ е намален с 1,37% спрямо края на 2013. Една от причините за намаляването на броя на радиорелейните участъци е усъвършенстването на използваните технологии, което обуслови изграждането на мрежи с общ цифров капацитет от 150 до 900 Mbit/s и модулационни нива от порядъка на 256/512/1024 QAM или 2048 QAM в едно направление. Продължи тенденцията за изграждане на високотехнологични цифрови системи с използване на технологии ХРІС/ССDP, като броят на РРУ, използващи тези системи, достигна 5518 към края на 2014 г. (15% увеличение спрямо 2013 г. – 4788 бр.).

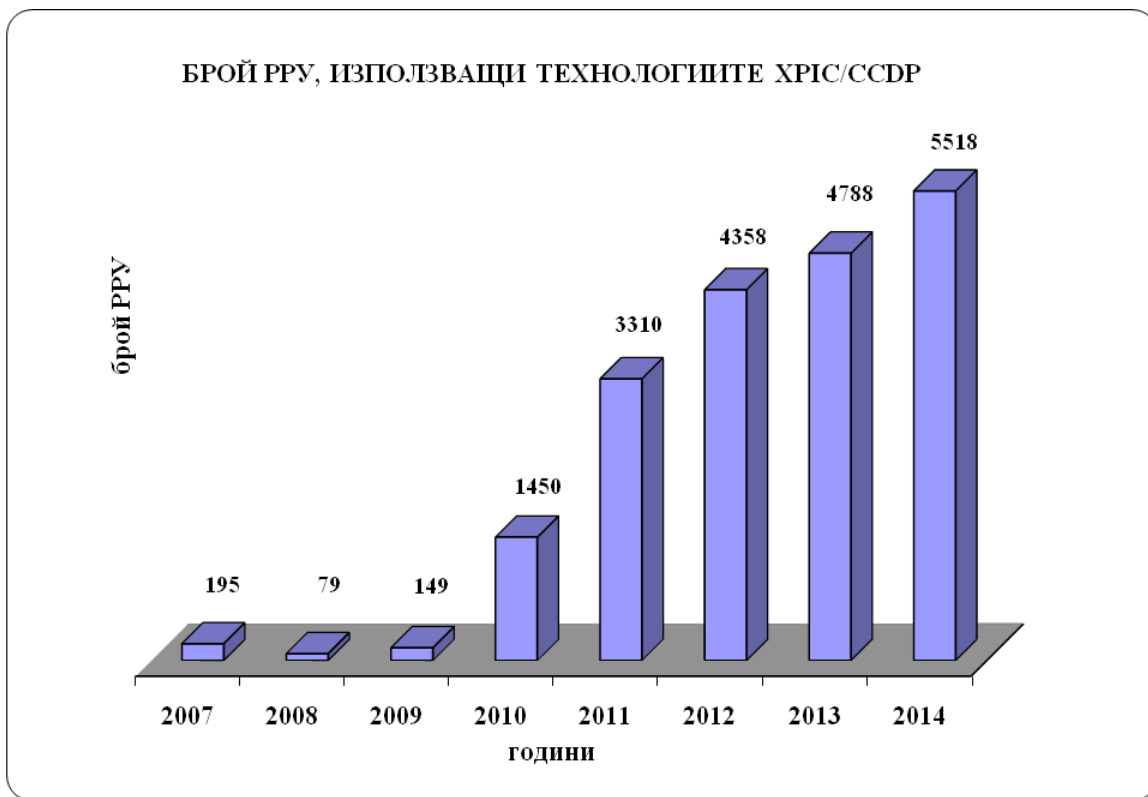
На фиг. 40 е представена информация за дяловото разпределение на основните оператори, притежаващи разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа от вида „точка към точка“ към м. декември 2014 г. Процентното отношение спрямо 2013 г. се запазва.

Фиг. 40

Източник: КРС

На фиг. 41 е показано нарастването по години за РРУ с използване на технологии ХРІС/ССDR.

Фиг. 41

Източник: КРС

Продължи относителното нарастване на ползването на високочестотните обхвати спрямо общия брой РРУ. В обхвата 18 GHz техният брой достигна 5124 (5104 през 2013 г.), което е 29% от общия брой РРУ към края на 2014 г. Продължи изграждането на електронни съобщителни мрежи с висока плътност, ползващи най-високочестотните обхвати. Към края на годината РРУ в обхватите 23 GHz, 26 GHz, 28 GHz и 38 GHz, за които има издадени разрешения за ползване на радиочестотен спектър, наброяват 7032 бр., като тук се забелязва устойчива миграция на РРУ от обхватите 23 GHz и 26 GHz към обхватите 28 GHz и 38 GHz. Запазва се процентното отношение на четирите обхвата от 40,4% от общия брой РРУ. През 2014 г. започна използването на сдвоените радиочестотни обхвати 74–76 GHz и 84–86 GHz за висококапацитетни РРУ (над 1500 Mbps).

И през 2014 г., както през 2013 г., се наблюдава тенденция към редуциране броя на приемопредавателите по технология WiMAX в радиочестотната лента 3.4-3.6 GHz. Общият брой се е намалил с около 3%, което не е оказало значително влияние върху предлагането на широколентови услуги за фиксирана свързаност, свързаност при ограничена степен на движение и мобилна свързаност.

Спътникови радиослужби

През 2014 г. дейността, свързана с регулацията на спътниковите радиослужби, бе насочена към координирането на позиции на геостационарна орбита от радиослужба неподвижна – спътникова (FSS) и радиоразпръскване – спътниково (BSS). Предстоящите срокове за изстрелване на първия български спътник увеличиха

значително интензивността на процеса по координация. Целта на този процес е предотвратяването на потенциални смущения към българските планови системи, разположени на 1.2° W (BSS) и на 56.02° E (FSS), както и на направената допълнителна модификация на плановата позиция за BSS на 1.9° E. За извършване на дейностите по координацията се прави анализ на двуседмичните циркуляри (BR International Frequency Information Circular – BRIFIC), издавани от Радиобюрото към ИТУ, като се използват специализираните програмни продукти, предоставени на администрациите. Освен анализ на двуседмичните циркуляри, се извършва и анализ на постъпилите от други администрации предложения за сключване на споразумения с цел успешното координиране на българските спътникови системи.

След анализ на всички двуседмични циркуляри за 2014 г., бяха изпратени съответните възражения с оглед изпълнението на регулаторните функции на КРС по отношение на ефикасно ползване и ефективно управление на ограничения ресурс – радиочестотен спектър.

През 2014 г., съвместно с Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС), беше започната нова процедура, пред ИТУ, за реализацията на българската планова спътникова система от радиослужба неподвижна – спътникова (FSS) на позиция на геостационарната орбита 56.02° E.

През 2014 г., във връзка с приетата на 56-та среща на Комитета по комуникации “Пътна карта за оценка на съвместимостта на избраните и оправомощени оператори на мобилни спътникови услуги (МСУ) с общите условия на Решение № 626/2008/ЕО, включваща нови междинни стъпки и съответните срокове”, беше извършено изменение на типовото разрешение за ползване на радиочестотен спектър от интегрирана мобилна спътникова система. Изменението се извърши след провеждане на консултации със заинтересованите оператори.

Радиоразпръскване

Във връзка с изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от КРС (обн., ДВ, бр. 27 от 2014 г.), с което се измени прилаганото до момента намаление за радиопредавателните станции, разположени в 20-километровата погранична зона, включително и тези по Черноморското крайбрежие, КРС измени 113 бр. разрешения с местен и 2 бр. разрешения с национален обхват за наземно аналогово радиоразпръскване на радиосигнали.

Аналогово радиоразпръскване

През 2014 г., във връзка с искане на Съвета за електронни медии (СЕМ) за предоставяне на свободен честотен ресурс за 54 населени места относно открити процедури за провеждане на конкурс, бе предоставена информация за 16 честотни назначения в УКВ обхвата за градовете Асеновград, Каолиново, Кубрат, Мадан, Нови пазар, Попово, Провадия, Силистра, Тервел и Тутракан, включително и техническите параметри, допустимите мощности, точките на излъчване, както и друга техническа информация. Разгледани и анализирани бяха 46 технически характеристики на електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване на радиосигнали, като 6 от тях са на предприятия, притежаващи разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно аналогово радиоразпръскване с национално покритие, а 40 – на предприятия с издадени разрешения

за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър, за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно аналогово радиоразпръскване с местно покритие.

Цифрово радиоразпръскване

По отношение на вече издадените разрешения за наземно цифрово радиоразпръскване на „НУРТС Диджитъл” ЕАД и „Фърст Диджитъл” ЕАД бяха разгледани и анализирани 8 технически характеристики за три зони на обслужване: Бургас, Русе и Смолян.

Във връзка с продължаване на процеса по въвеждане на наземна цифрова телевизия бяха подготвени доклади и материали, свързани с изпълнението на задълженията на КРС.

Национална и международна координация

През 2014 г. в Консултативния съвет за национално координиране и съгласуване към КРС са координирани и съгласувани 2529 радиочестоти и радиочестотни ленти. Националното координиране и съгласуване с всички заинтересовани държавни органи, ведомства и служби, се извършва с оглед осигуряване безопасността на въздухоплаването и корабоплаването, защита на националната сигурност на страната и ефективно използване на радиочестотния спектър.

По постъпили заявки на други администрации е извършена международна координация на радиочестотни назначения за 1 УКВ радиостанция със съответните технически параметри, съгласно Регионалното споразумение за използването на честотен обхват 87.5-108 MHz за УКВ (FM) звуково радиоразпръскване, Женева, 1984 г. (Женева – 1984 г.). Извършена е международна координация съгласно Регионалното споразумение за въвеждане на наземното цифрово радио- и телевизионно разпръскване в честотни обхвати 174-230 MHz и 470-862 MHz, Женева, 2006 г. (Женева – 2006 г.) на 5 радиочестотни назначения и на 1 радиочестотна зона.

Бяха обработени и анализирани всички двуседмични циркуляри за 2014 г. на Бюрото по радиокомуникации към Сектора по радиокомуникации на ИТУ за международната информация за честотите (BRIFIC) за наземните радиослужби. В тази връзка бяха координирани радиочестотни назначения на чужди администрации, както следва:

- 39 радиочестотни назначения и съответните технически параметри, съгласно Регионалното споразумение Женева – 1984 г.;
- 36 радиочестотни назначения и съответните технически параметри на DVB-T предаватели, съгласно Регионалното споразумение за въвеждане на наземното цифрово радио- и телевизионно разпръскване в честотни обхвати 174-230 MHz и 470-862 MHz (Женева – 2006 г.). За 28 радиочестотни зони и 25 радиочестотни назначения беше направен отказ, поради вероятни смущения с български мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване на телевизионни сигнали.

До Бюрото по радиокомуникации бяха изпратени искания за добавяне на 1 радиочестотно назначение на българска УКВ радиостанция в План Женева – 1984 г. След успешна координация, в План Женева – 1984 г. бяха вписани 24 радиочестотни назначения.

През 2014 г. в Международния информационен регистър за радиочестотите бяха вписани 97 радиочестотни назначения от неподвижна радиослужба и отписани 219

радиочестотни назначения. В План Женева – 2006 г. бяха вписани 12 радиочестотни назначения, съгласно Регионалното споразумение за въвеждане на наземното цифрово радио и телевизионно разпръскване в честотни обхвати 174-230 MHz и 470-862 MHz (Женева – 2006 г.).

В съответствие с процедурите на чл. 12 от Радиорегламента на Международния съюз по далекосъобщения бяха координирани 96 (55 за сезон А и 41 за сезон В) радиочестотни назначения за наземно аналогово и цифрово радиоразпръскване, на радиосигнали в обхвата на късите вълни.

Бяха обработени и анализирани радиочестотните назначения за спътникови мрежи от двуседмичните циркуляри BRIFIC за радиослужби неподвижна – спътникова и радиоразпръскване – спътниково. В резултат на извършените изследвания на техническите параметри и последвалите изчисления беше водена кореспонденция с ITU и съответните администрации, подали заявките в двуседмичните циркуляри. С оглед осигуряване на защита от радиосмущения на българските позиции на геостационарна орбита и назначенията за неподвижна радиослужба, КРС е изпратила възражения, съгласно процедурните правила на Радиорегламента, до ITU и до администрациите, чиито спътникови мрежи биха могли потенциално да ни засегнат, както следва:

Писмени възражения:

- при координацията на извънпланови спътникови системи и съществуващи български наземни мрежи, съгласно чл. 21 от Радиорегламента – 13 възражения за 47 спътникови системи;

- при координация на спътникови мрежи от радиослужба неподвижна - спътникова, излъчващи в посока космос - Земя и потенциална възможност за смущаване на фидерната линия на спътник от радиослужба радиоразпръскване – спътниково, съгласно чл. 7 на Приложение 30А от Радиорегламента – 8 възражения за 26 спътникови системи;

- координация между спътникова мрежа на планова позиция от радиослужба радиоразпръскване – спътниково и извънпланова спътникова мрежа, съгласно чл. 7 на Приложение 30 от Радиорегламента – 12 възражения за 32 спътникови системи;

- координация при превишаване на отношението носеща/шум (C/N) за спътникови системи от радиослужба неподвижна - спътникова в честотни обхвати 4500-4800 MHz, 6725-7025 MHz, 10.70-10.95 GHz, 11.20-11.45 GHz и 12.75-13.25 GHz, съгласно Приложение 30В от Радиорегламента – 4 възражения за 4 спътникови системи;

- искане за включване в координацията при превишаване на шумовата температура от извънпланова спътникова система към спътникова система, работеща в честотния обхват 21.4-22 GHz, съгласно чл. 9.52 от Радиорегламента – 4 възражения за 7 спътникови системи.

Възражения, подадени чрез специализирани програмни продукти на ITU:

- координация на спътникова мрежа на извънпланова позиция от радиослужба радиоразпръскване - спътниково и извънпланова спътникова мрежа, съгласно чл. 4 на Приложение 30 от Радиорегламента – направени са възражения срещу 2 спътникови системи;

- координация на извънпланова спътникова станция, потенциално засягаща друга извънпланова спътникова станция, съгласно чл. 9.7 и чл. 9.41 от Радиорегламента –

направени са възражения срещу 96 спътникови системи, като са изпратени и писмени уведомления до съответната администрация;

- координация на спътникова станция от радиослужба радиоразпръскване – спътниково и неподвижна радиослужба, когато и двете са на първична основа, съгласно чл. 9.11 от Радиорегламента – направени са възражения срещу 4 спътникови системи;

- координация на спътникова станция на негеостационарна орбита и спътникова система на геостационарната орбита, съгласно чл. 9.12А от Радиорегламента – направено е възражение срещу 1 спътникова система;

- координация на излъчваща спътникова станция и приемаща станция от неподвижна радиослужба, включена в таблицата на честотните назначения, съгласно чл. 9.14 от Радиорегламента – направени са възражения срещу 42 спътникови системи;

- координация на спътникова станция, потенциално засягаща радиослужба, включена в таблицата на честотните назначения, съгласно чл. 9.21/С от Радиорегламента – направени са възражения срещу 9 спътникови системи;

- искане за изключване територията на Република България от зоната на обслужване на дадена спътникова система, съгласно разпоредбите на чл. 23.13/В и чл. 23.13/С от Радиорегламента – срещу 8 спътникови системи, след съгласуване действията на КРС с МТИТС.

Защитата на орбиталните ресурси на Република България за радиослужби неподвижна – спътникова и радиоразпръскване – спътниково от други спътникови системи е важен фактор за безпроблемното реализиране и опериране на националните системи и направената модификация от радиослужба радиоразпръскване – спътниково. В допълнение, координацията дава възможност за безпроблемно функциониране на радиослужби, работещи в обхвати на споделена първична основа.

Електромагнитна съвместимост

През 2014 г. бяха извършени изследвания за електромагнитна съвместимост на 62 български и 40 чуждестранни УКВ радиоразпръсквателни станции с въздухоплавателните системи ILS, VOR и COM.

Поради установяване на вероятни радиосмущения при извършването на изследвания за електромагнитна съвместимост с въздухоплавателните радиослужби бяха подадени за измерване 14 радиочестотни назначения по Методиката за измерване на интермодуляционни продукти от тип „А1”, получавани при работа на близко разположени УКВ-ЧМ радиопредавателни станции.

1.1.2. Номера и адреси

През 2014 г. се осъществи преминаване към географски кодове с дължина не повече от три цифри. Считано от 01.04.2014 г. броят на географските кодове беше намален от 2085 до 99. Списъкът с новите кодове на номерационни области в Република България беше приет от КРС и е публикуван на интернет страницата на комисията.

Основната цел, постигната с промяната, беше осигуряване на достатъчен ресурс от географски номера. Отпаднаха регионите с недостатъчен ресурс, като новите окрупнени номерационни области имат капацитет от 1 милион номера при двуцифрените кодове и 100 хиляди номера при трицифрените – т.е. налични са достатъчно номера във всички региони за всяко предприятие, което желае да предоставя фиксирана телефонна услуга. Освен това, в резултат на промяната се очаква подобряване на ефективността на

използване на номерационния ресурс и улесняване на навлизането на нови предприятия на пазара на фиксирани телефонни услуги, тъй като става възможно предоставянето на услуги в по-голям географски регион чрез предоставяне за ползване на по-малък брой номера.

Освен регулаторните ефекти от промяната, се очаква и положителен ефект за крайните потребители, тъй като се увеличава броя на населените места, обслужвани от един код за направление, в рамките на който крайните потребители могат да се възползват от правото си на преносимост.

Във връзка с преминаването към нови географски кодове бяха изменени Националният номерационен план и Наредба № 1 от 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена.

През 2014 г. няма издадени разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – номера. Три предприятия са прекратили дейност.

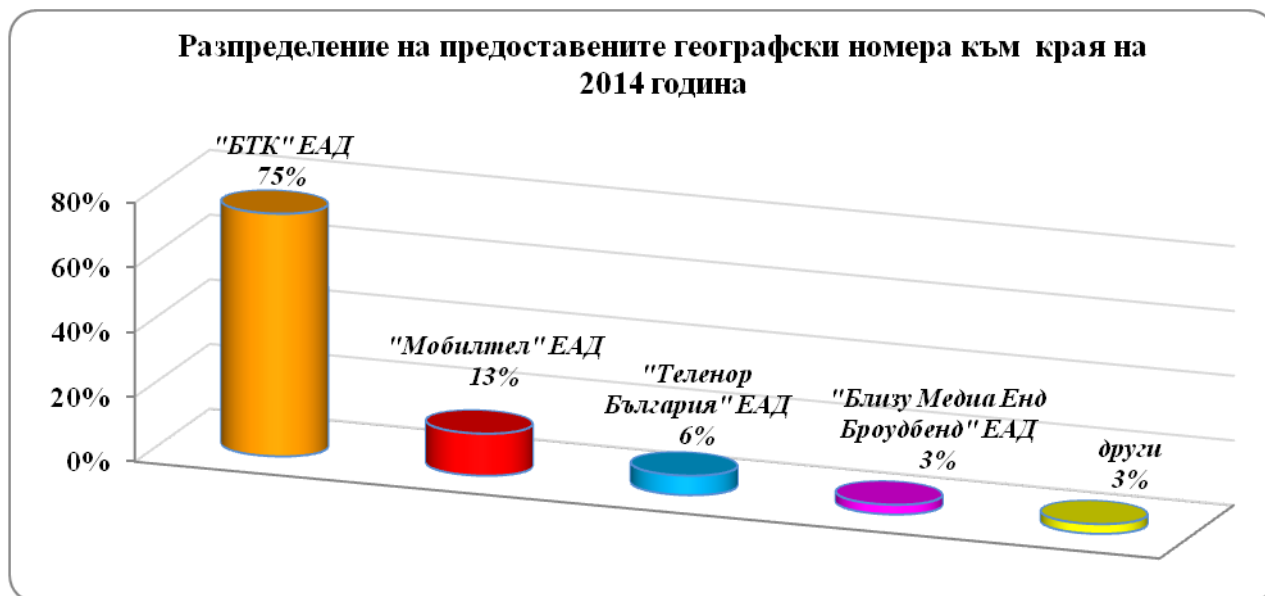
Общият брой предприятия, които имат издадени разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – номера, за осъществяване на обществени електронни съобщения, към края на 2014 г. е 36.

През 2014 г. на предприятията са предоставени:

- **4000** географски номера;
- **200 000** номера от обхват „430” – за услуги, при които се използва комуникация Машина-Машина (M2M);
- **1100** номера след код „700” – за достъп до услугата „Персонален номер”;
- **500** номера след код „90” – за достъп до услуги с добавена стойност (УДС);
- **11** адреса (8 национални и 3 международни кода на точки за сигнализация).

Поради оптимизация на мрежите и услугите на предприятията или прекратяване на дейността им през 2014 г. са освободени 87 400 географски номера, 100 номера след код за достъп до услуги с безплатен достъп (800), 3600 номера след код за достъп до услуги с добавена стойност (90) и 1 код за достъп до услугата „избор на оператор”.

Разпределението на предоставените на предприятията географски номера към края на 2014 г. е показано на фиг. 42.

Фиг. 42

Разпределението на предоставените негеографски номера към края на 2014 г. е показано на фиг. 43.

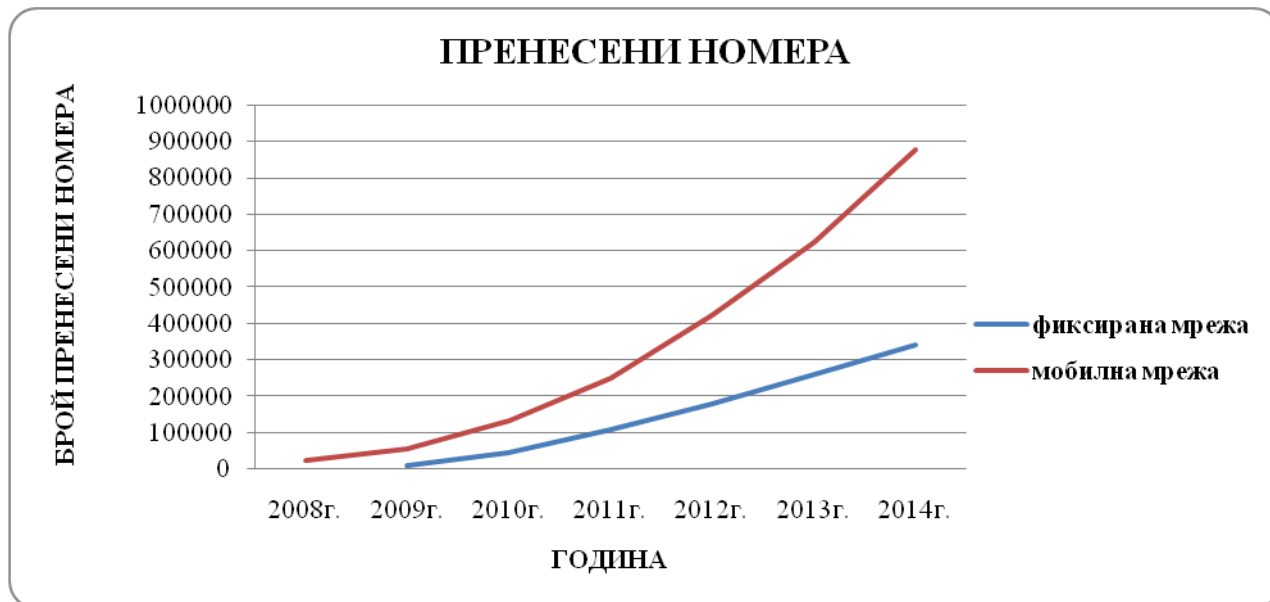
Фиг. 43

1.1.3. Преносимост на номерата

През 2014 г. бяха изменени Функционални спецификации за осъществяване на преносимост на негеографски номера при промяна на доставчика, предоставящ

съответната услуга, като в тях беше добавен код „430” - код за достъп до услуги, при които се използва комуникация Машина-Машина (M2M).

През 2014 г. се запази тенденцията към увеличаване на броя на пренесените номера както във фиксирани, така и в мобилни мрежи, което е видно от фиг. 44.

Фиг. 44

- Към края на 2014 г., общият брой на пренесените номера в мобилните мрежи е 876199, което е с 27,55% повече спрямо пренесените през 2013 г. номера. Броят на потребителите, които са се възползвали от правото си на преносимост, представлява 7,26% от общия брой крайни потребители.
- Общият брой на пренесените, към края на 2014 г., номера във фиксирани мрежи е 342317, което представлява 12,21% от общия брой крайни потребители. През 2014 г. броят на пренесените номера е нараснал с 3,1% спрямо предходната година.
- По отношение на негеографските номера не е отчетен сериозен ръст на пренесените номера. Към края на 2014 г. са пренесени 69 номера.

1.2. Регулиране и мониторинг на пазарите на електронни съобщения

Събирането на информация за дейността на предприятията, осъществяващи обществени електронни съобщителни услуги, анализът на конкурентната среда на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги и регулаторните мерки, предприемани с цел осигуряването на конкурентна среда, са сред основните приоритети в работата на КРС. Осъществявайки своите функции по регулиране и контрол и отчитайки най-добрите европейски практики, КРС се стреми към гарантиране на възможности за всички заинтересовани лица да извлекат в най-голяма степен ползи от ефективната конкуренция на съответните пазари на електронни съобщения. За да насърчи развитието на ефективна конкуренция КРС:

➤ **Осъществява мониторинг на пазара на електронни съобщения**

В съответствие с чл. 40 от ЗЕС, както и чл. 15 от Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари⁸³ (Методиката), мониторингът на българския пазар на електронни съобщения се осъществява от КРС чрез наблюдението на набор от параметри, за които се събират данни от над 1100 предприятия чрез специално създадени за целта въпросници, съобразени с предоставяните от тях обществени електронни съобщителни услуги. Наборът от параметри обхваща информацията, необходима на комисията за:

- определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2009;
- изготвяне на обобщен годишен анализ за състоянието и развитието на пазара на електронни съобщения в България за предходната година, част от Годишния доклад на регулатора;
- предоставяне на информация на Европейската комисия във връзка с изготвянето на годишните доклади за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения за постигане на целите, заложи в приетия през май 2010 г. Цифров ред за Европа (Digital Agenda Scoreboard);
- предоставяне на информация на международни институции и организации, на които, по силата на международни споразумения, КРС е член: ITU, BEREC, IRG и др.;
- осъществяване на контрол върху изпълнението на наложени специфични задължения.

➤ **Определя, анализира, оценява съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2009 и налага специфични задължения на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари**

През 2014 г. КРС определи като приоритетна дейност изготвянето на втори кръг на анализ на пазарите на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазари 4 и 5 от Препоръка на Европейската комисия 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г.). В процеса на изготвяне на анализа Европейската комисия прие нова препоръка (2014/710) относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащ на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги. Приемането ѝ наложи промени в проекта на подготвяния втори кръг на анализа на пазари 4 и 5 от Препоръка на Европейската комисия 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. В съответствие с приетите срокове за изпълнение на приетите от КРС приоритети, с Решение № 769 от 12.12.2014 г. КРС откри обществено обсъждане на проекта на решение относно анализа и оценката за наличие на ефективна конкуренция на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение (пазари 3а и 3б, съгласно Препоръка 2014/710/ЕС).

В изпълнение на задълженията си за наблюдение и контрол за спазване на

---

⁸³ http://www.crc.bg/files/_bg/Metodika_2012_DV.pdf (приета с Решение № 2076 от 23.10.2012 г. на КРС и обнародвана в ДВ бр.89 от 13 Ноември 2012 г.)

наложените с анализи на съответните пазари специфични задължения КРС разгледа доклади ПР1-277/10.07.2014 г., ПР1-306/28.07.2014 г. и ПР1-339/ 18.08.2014 г. относно предлагани на пазара на дребно ценови оферти. Със свои Решения № 453/14.07.2014 г. и № 577/19.08.2014 г. регулаторът прие, че анализиранияте ценови оферти съответстват на наложените на БТК ценови ограничения.

➤ ***Събира информация и следи за изпълнението на задълженията произтичащи от регламента за международния роуминг***

Законово основание за регулирането на международните роуминг услуги и през 2014 г. са разпоредбите на Регламент III⁸⁴ относно регулирането на роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза. С Регламента се постановява:

- продължаване на задължението за спазване на максимални цени (тавани) на едро и дребно за гласови повиквания, кратки текстови съобщения (SMS) и пренос на данни (мобилен интернет), с намаление от 1 юли 2014 г. Според разпоредбите на Регламента същите нива следва да се запазят без изменение до юли 2022 г. за цените на едро и до юли 2017 г. за цените на дребно (Евротарифа);
- продължаване на задълженията за прозрачност, предотвратяване на неволен роуминг и „шок от сметката“;
- въвеждане на задължение за отделна продажба на регулирани роуминг услуги на дребно, в сила на 1 юли 2014 г.

През 2014 г. КРС осъществи наблюдение за прилагане на Регламента, като през 2014 г. отчете, че българските предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги чрез мобилни мрежи:

1. Предлагат на своите абонати Евротарифа за гласови услуги, Евро-SMS тарифа и Евротарифа за данни;
2. Не обвързват Евротарифите с абонамент или други периодични или фиксирани такси и същите могат да се комбинират с всяка тарифа на дребно;
3. Изпълняват разпоредбите за прозрачност, предотвратяване на неволен роуминг и „шок от сметката“ в съответствие с изискванията на Регламента;
4. Прилагат цени в съответствие с определените в Регламента ценови тавани за регулираните роуминг услуги на едро и дребно.

Подробна информация, насочена към потребителите на роуминг услуги, е публикувана на официалната страница на КРС⁸⁵.

➤ ***Сътрудничи с Комисията за защита на конкуренцията***

Въз основа на приетите през 2008 г. Правила за взаимодействие и координация, които имат за цел да създадат условия за ефективно взаимодействие и координация между двете институции при осъществяване на законово определените им правомощия и прилагането на националното и европейското право в областта на електронните съобщения и конкуренцията, Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) и КРС продължиха своето активно сътрудничество.

През 2014 г. комисията съдействаше на КЗК при проучвания по преписки,

---

⁸⁴ Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 година относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза
http://www.crc.bg/files/_bg/Roaming_enduser_info-CRC-7-14.pdf

свързани с евентуални нарушения на Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК), както и оценки на концентрации на стопанска дейност, в която участват предприятия, предлагащи електронни съобщителни услуги. От своя страна, в началото на 2015 г., КЗК представи своето становище във връзка с проекта на решение на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, в рамките на проведеното обществено обсъждане, и в съответствие със срока, предвиден с Решение № 769 от 12.12.2014 г. на КРС.

1.3. Развитие и техническа поддръжка на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър

И през 2014 г. развитието на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър (НСМ) продължи според приетия регионален принцип с цел създаване на единна система за мониторинг и покритие на територията на цялата страна. В тази връзка през 2014 г. са проведени процедури по Закона за обществените поръчки за доставки на нови преносими измервателни системи:

- портативна измервателна система за мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за работа в честотния обхват от 9 kHz до 20.0 GHz;
- специализирана система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от мобилни наземни мрежи (GSM, UMTS и LTE) – за външни и вътрешни измервания.

С доставката на системите за измерване се повиши ефективността на контролната дейност на КРС като регулаторен механизъм за осигуряване на прозрачност относно осъществяваните електронни съобщения и изпълнение на задълженията на предприятията, определени в съответствие с изискванията на ЗЕС, в подкрепа на интересите на крайните потребители. Разшириха се възможностите на КРС за осъществяване на мониторинг, идентифициране и локализиране на смущения, както и за контрол на мобилните мрежи на територията на страната. Измерванията ще се провеждат в съответствие с изискванията на ITU и на ETSI и др.

Основни акценти по отношение на техническото и технологичното осигуряване на дейностите по контрол и мониторинг на електронните съобщителни мрежи през 2014 г. са:

- развитие на НСМ;
- техническо осигуряване и внедряване на измервателна апаратура за мониторинг и контрол на радиочестотния спектър (РЧС);
- проучване на технологично хардуерно и софтуерно оборудване за контрол и мониторинг на нови мрежи и технологии;
- техническа поддръжка на специализираното технологично оборудване: стационарни, мобилни и транспортируеми станции за мониторинг, преносима измервателна апаратура и комуникационни мрежи на НСМ (конфигуриране, настройки и администриране).

За осъществяване на контролните си функции в края на 2014 г. КРС разполага със следните измервателни системи:

- 15 стационарни станции за мониторинг на РЧС (3 обслужваеми и 12

- необслужваеми дистанционно-управляеми) в обхват от 20 до 3000 MHz;
- 8 мобилни станции за мониторинг на РЧС;
- специализирана мобилна станция за GSM 900/1800 и DVB-T;
- преносима система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от GSM/UMTS мрежи;
- преносима система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от GSM/UMTS/LTE мрежи;
- 7 преносими измервателни системи за измерване на покритие и качество на DVB-T мрежи;
- 7 транспортируеми измервателни системи в обхват от 1.0 до 26.5 GHz;
- портативно оборудване за измерване в обхват от 9 kHz до 3 GHz.

1.4. Международна дейност

Участие в работата на Европейски структури

През 2014 г. комисията продължи участието си на най-високо ниво в Генералните асамблеи на IRG, Пленарните заседания на BEREC и Групата на европейските регулатори на пощенски услуги (ERGP).

На експертно ниво, КРС участва в работата на Контактните мрежи и в експертните работни групи по въпроси, свързани с преразглеждането на препоръката за съответните пазари, мрежите от следващо поколение, неутралността на мрежата и хармонизиращия консултативен процес за справяне с измами или злоупотреби във връзка с чл. 28(2) от Директивата за универсалната услуга.

Представители на КРС взеха участие и във:

- 2^{-ия} форум на BEREC със заинтересованите страни;
- обучителен семинар относно изграждане на способности в областта на мрежите за достъп от следващо поколение през м. април в гр. Фрауенфелд, Швейцария;
- правен семинар, посветен на въпросите на потребителите в областта на електронните съобщения, организиран от Комитета „Сътрудничество за защита на потребителите” на Европейската комисия, съвместно с BEREC през м. септември в Брюксел;
- семинар, организиран от НРО на Ирландия ComReg, свързан с дейността на работната група за неутралност на мрежата към BEREC в гр. Дъблин и др.

Комуникация с Европейската комисия

Комисията продължи да поддържа активния си диалог с Европейската комисия и европейските органи и структури.

Регулаторът взе участие в 35^{-то} заседание на Групата по политика в областта на радиочестотния спектър (RSPG), съвместен семинар на RSPG и BEREC и семинар на ЕС относно планирането на спектър за 5G.

Освен това, представители на КРС участваха и в:

- работна среща между BEREC и Европейската комисия относно Проекта на препоръка на Европейската комисия за съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на *ex ante* регулиране в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги и Обяснителната бележка към нея;

- работна среща относно прилагане на задължението за еквивалентност на входа, свързана с изготвянето на ръководство за прилагане на Препоръката на Европейската комисия за равнопоставеността и разходните методологии и заседанието на работна група 13а на Агенцията на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност (ENISA).

Участие в дейността на специализираните международни организации

През 2014 г. КРС задълбочи присъствието и активната си позиция в мащабни форуми, организирани от ITU, UPU, CEPT, ETSI и др.

Международен съюз по далекосъобщения (ITU)

КРС взе участие в най-мащабното събитие на ITU за 2014 г. – Конференцията на пълномощните представители - висшия ръководен орган на Съюза, която се проведе в гр. Бусан, Корея. С активното съдействие на КРС България беше преизбрана за седми пореден 4-годишен мандат като член на Съвета на ITU.

КРС участва и в ежегодните световни прояви на ITU – Годишната сесия на Съвета, Световния симпозиум на регулаторите (GSR-14) в гр. Манама – Бахрейн, лидерската програма на Световното изложение ITU Telecom 2014 в гр. Доха, Катар. По лична покана на генералния секретар на ITU, през м. май председателят на КРС участва като специален гост на Разширения форум на Срещата на върха за информационното общество в гр. Женева, Швейцария, където произнесе официално изявление от името на Република България.

В навечерието на Конференцията на пълномощните представители, на 2 октомври 2014 г., по покана на председателя на КРС на официално посещение в София бе заместник-генералният секретар на ITU, който впоследствие беше избран за генерален секретар на ITU.

Комисията бе представена и в Световния радиосъобщителен семинар на ITU в Женева, Швейцария през м. декември 2014 г.

Всемирен пощенски съюз (UPU)

В областта на пощенските услуги следва да се отбележи участието на КРС в сесиите на Административния съвет и Съвета по пощенска експлоатация на UPU, които се проведоха през м. април и м. ноември 2014 г. в гр. Берн, Швейцария.

Мрежа на регулаторите в областта на далекосъобщенията от държавите-членки на Франкофонската общност (FRATEL)

През 2014 г. представители на КРС взеха участие в 12^{-та} Годишна среща на FRATEL, която се проведе в гр. Маракеш, Мароко. В рамките на кръгла маса „*Кои са водещите цели за регулатора при определяне на механизма на разпределение на радиочестотите?*” бе представена презентация на КРС относно процедурите за провеждане на търг или конкурс за издаване на разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър, в съответствие със ЗЕС.

Европейска конференция на пощенските и далекосъобщителните организации (CEPT)

Експерти от специализираната администрация на КРС участваха активно в дейността на работните структури към CEPT: редовните заседания на Комитета по въпросите на ITU (Com-ITU) през м. май 2014 г. в Амстердам, Холандия и през м. септември в Берлин, Германия, както и на Групата за подготовка на световни конференции по радиосъобщения (CPG) към Комитета по електронни съобщения (ECC) в Рига, Латвия, през м. март 2014 г.

КРС бе представена, също така, в заседанията на работната група по управление на спектъра CEPT/ECC/WGFM през м. февруари в Будапеща и през м. май в Трондхайм, Норвегия, както и в срещата на работната група по мониторинг CEPT/ECC/WGFM Project Team FM 22 през м. април 2014 г. в гр. Вилнюс, Литва.

Други заседания на работни групи на CEPT с участието на КРС бяха:

- Заседание на работна група „Номера и мрежи” CEPT/ECC/WGNAN през м. април 2014 г. в гр. Лисабон, Португалия;
- Работна среща на проектен екип „Техническо регулиране, взаимно свързване и стандартизация” WG NaN PT TRIS през м. март в Биен-Биел, Швейцария;
- 49^{-то} Пленарно заседание на CERF към CEPT през м. май 2014 г. в гр. Скопие, Македония.

Участия на КРС в други значими международни прояви

КРС взе участие и в други значими събития в областта на съобщенията на европейско и международно равнище:

- Министерска програма на Световния мобилен конгрес, м. февруари 2014 г., гр. Барселона, Испания;
- Семинар, организиран от турския регулатор ICTA, 16-20.06.2014 г., Истанбул, Турция;
- 9^{-ти} Форум за управление на Интернет (IGF), 02-05.09.2014 г., Истанбул, Турция;
- Конференция на международния радиолобителски съюз (IARU) Регион 1 през м. септември 2014 г. в Албена, България, на която председателят на КРС отправи официално приветствие към делегатите;
- Конференция за осъществяване на международна координация в обхвата на къси вълни, 25.08 – 29.08.2014 г. в гр. София, България, на която от КРС беше отправено официално приветствие към делегатите.

Двустранно и регионално сътрудничество

През м. 2014 г. делегация от КРС, водена от председателя на комисията, осъществи посещение в Националната регулаторна агенция за електронни съобщения и информационни технологии (ANRCETI) на Република Молдова. Подписан бе Меморандум за разбирателство в областта на регулирането на електронните съобщения между КРС и ANRCETI. Това бе 13^{-то} подписано двустранно споразумение на КРС, след меморандумите за сътрудничество с НРО на Гърция, Египет, Испания, Италия, Македония, Молдова (с ANRTI), Сърбия, Турция, Украйна, Унгария, Хърватия и Черна гора.

В резултат на проведена среща на високо ниво по време на ITU Telecom World 2013, през 2014 г. стартира процес на съгласуване на проект на Меморандум за разбирателство между КРС и Националната комисия за радиоразпръскване и

далекосъобщения (National Broadcasting and Telecommunications Commission - NBTC) на Кралство Тайланд. Подписването му се отложи поради отмяна от тайландска страна на планираното за м. юни т.г. посещение в София на тайландската делегация.

Подписан бе Меморандум за разбирателство между КРС и новата Национална комисия за регулиране на съобщенията и информатизацията (НКРСИ) на Украйна, в резултат на закриването на Националната комисия за регулиране на съобщенията (НКРС), с която КРС имаше подписан Меморандум.

В резултат на проведени разговори по време на Пленарното заседание на BEREC в гр. Дъблин, Ирландия, между Председателя на КРС и Председателя на Чешкия офис по далекосъобщения (STU), бе стартиран процес на съгласуване на проект на Меморандум за сътрудничество между двата регулатора. Меморандумът бе одобрен на заседание на КРС и бе подписан през месец юли 2014 г. в гр. Прага, в рамките на посещение на делегация на КРС, по покана на чешката страна. По този начин бе създадена рамка за сътрудничество и насърчаване на обмена на информация между двата регулаторни органа относно натрупания опит в регулирането на електронните съобщения.

На 18.09.2014 г. в София се проведе тристранна среща между КРС, STU и НРО на Република Молдова (ANRCETI). В духа на подписаните Меморандуми за сътрудничество бяха споделени и дискутирани най-добри регулаторни практики и натрупан опит. Тристранната среща бе израз на конструктивния диалог и активното взаимодействие между институциите на трите държави за намиране на най-добрите решения по общите проблеми на регулирането на националните пазари.

Одобрен бе и проект на Меморандум за разбирателство между КРС и НРО на Албания, който се очаква да бъде подписан в началото на 2015 г.

Наред с членството си в световните и европейски организации, КРС развива и тясно сътрудничество на регионално равнище - както на основата на двустранни споразумения със съседните ни страни, така и под формата на участие в по-мощабни начинания на регионална основа, например:

- Участие в регионална конференция „Ускоряване разгръщането на мрежите от следващо поколение: стълб на цифров растеж”, 13-14.02.2014 г., Атина, Гърция;
- Международна конференция CapacityBalkans 2014, 07-08.04.2014 г., Букурещ, Румъния;
- Международна конференция, организирана от румънския регулатор ANCOM, 27.05.2014 г., Букурещ, Румъния;
- Среща на ръководителите на регулаторните органи от балканските държави, 20-23 август 2014 г., Скопие, Македония;
- 12^{-та} регионална конференция „Регулаторна дейност в сектора на електронните съобщения”, организирана от Агенцията за електронни съобщения и пощенски услуги на Черна гора и ИТУ, 29-30.09.2014 г., гр. Будва, Черна гора и др.

Комисията последователно развива отношенията си със страните от региона, като се стреми към задълбочаване на местното сътрудничество, в съответствие с общоевропейската политика.

1.5. Административен капацитет на КРС

1.5.1. Човешки ресурси

Изграждането на професионално подготвена и отговорна администрация е важна част от функционирането на КРС. Привличането на нови и развитието на служителите с опит, като компетентен, мотивиран и ефективен екип е необходимост и добра практика в регулаторния орган.

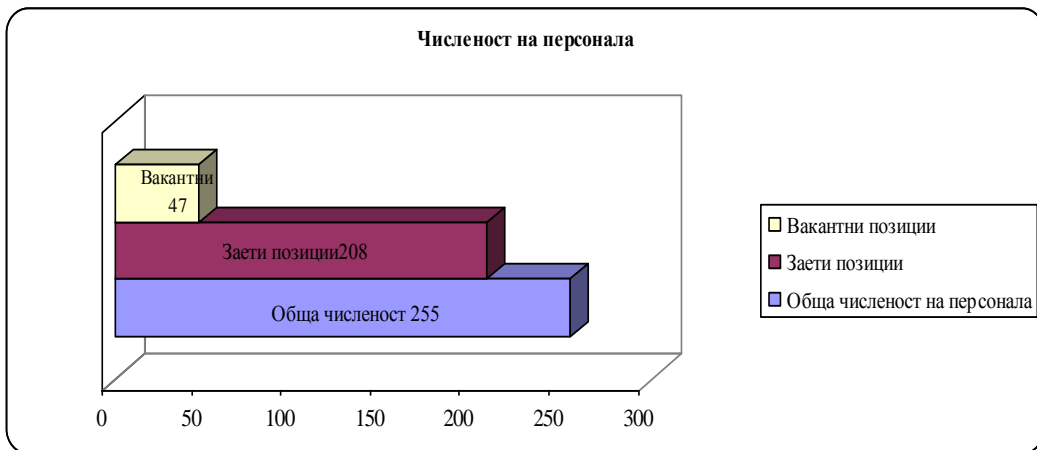
Структурата на администрацията на КРС и числеността на заетите през 2014 г. са представени на фиг. 45 и са, както следва:

• Звено за вътрешен одит	1
• Длъжности на пряко подчинение	1
• Дирекция „Координация, планиране и международна дейност“	12
• Дирекция „Правно регулиране и общо правно обслужване“	20
• Главна дирекция „Контрол на съобщенията“	63
• Дирекция „Разрешителна дейност и честотно планиране“	31
• Дирекция „Техническо регулиране и електронен подпис“	12
• Дирекция „Пазарно регулиране“	24
• Дирекция „Финансово и административно обслужване“	39

Фиг. 45

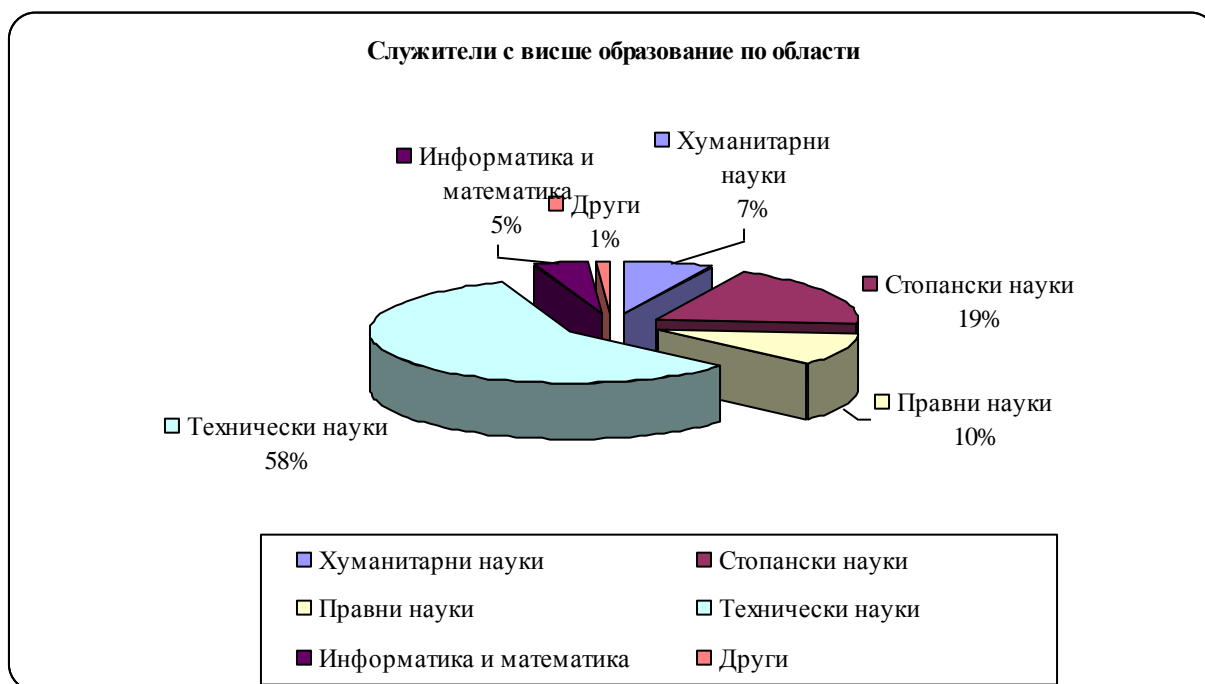
Общата численост на персонала на КРС е 255 души, от които заети към 31 декември 2014 г. са 208, а вакантните позиции са 47 (фиг. 46).

Фиг. 46

Средната възраст на персонала е 42 години, общата численост на работещите в КРС е 208, като 196 от тях са с висше образование.

Разпределението на служителите с висше образование е в следните области – технически науки; правни науки; стопански науки; информатика и математика; хуманитарни науки и други (фиг. 47).

Фиг. 47

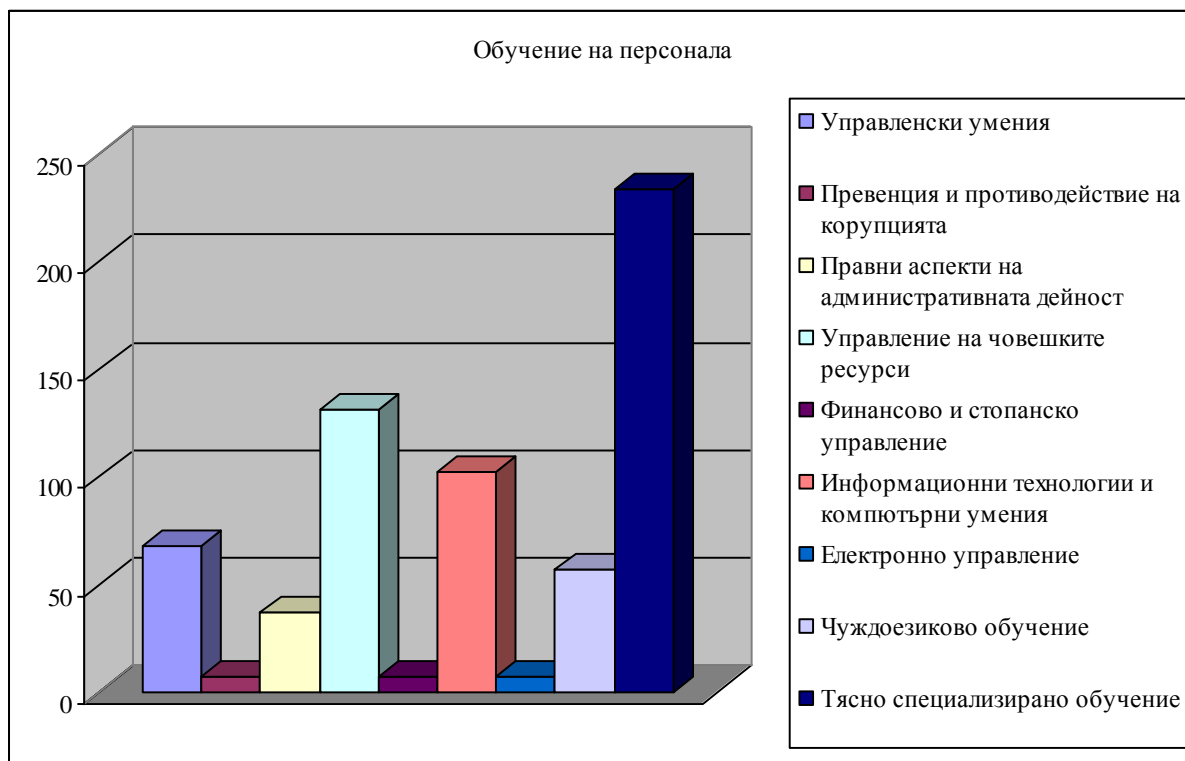
Привличането на служители в администрацията на КРС е съобразно разпоредбите на Закона за държавния служител, Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители и Вътрешни правила. През 2014 г. съгласно нормативните изисквания чрез конкурсни процедури в КРС са назначени 8 служители.

С цел обогатяване на знанията, професионалното развитие и усъвършенстване служителите на КРС взеха участие в обученията от външни специализирани организации и обученията, проведени от Института по публична администрация в реализирания от КРС проект „Засилване на административния капацитет на Комисията за регулиране на съобщенията” по приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси”, подприоритет 2.2. „Компетентна и ефективна държавна администрация” от Оперативна програма „Административен капацитет”.

Областите на обучение в различни курсове и семинари и броят участници в тях са представени на фиг. 48 и са, както следва:

• Управленски умения	68
• Превенция и противодействие на корупцията	7
• Правни аспекти на административната дейност	37
• Управление на човешките ресурси	131
• Финансово и стопанско управление	7
• Информационни технологии и компютърни умения	102
• Електронно управление	7
• Чуждоезиково обучение	57
• Тясно специализирано обучение	234

Фиг. 48

1.5.2. Информационно обслужване

През 2014 г. КРС продължи работата по изграждане на вътрешните си и външни информационни системи, с оглед повишаване на качеството на работа на служителите от

администрацията, облекчаване на достъпа на гражданите и бизнеса до информация и предоставяне на електронни административни услуги. Дейностите, свързани с участието на комисията в проектите по електронното правителство в Република България, са:

- Поддръжка и експлоатация на информационна система „Лицензиране и регистри”, предоставяща 39 електронни административни услуги на гражданите и бизнеса. Информационната система е изградена със средства по Оперативна програма административен капацитет и сертифицирана съгласно Наредба за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност. Информационна система „Лицензиране и регистри”, подпомага управлението на информационните процеси по поддържането на електронните регистри на комисията и осигуряването на публичен достъп чрез интернет, в съответствие с изискванията на ЗЕС, ЗЕДЕП и Закона за пощенските услуги (ЗПУ). Системата е свързана с документооборотната система „Евентис” от гледна точка на получаване на входящи номера на получените документи през „Лицензиране и регистри”, поставяне на резолюции и др.
- Експлоатация на Документен портал към документооборотна система „Евентис”, предоставящ възможност на гражданите и бизнеса да изпращат електронно подписани документи и да получават електронни изявления от страна на КРС.

2. Други по-важни дейности

2.1. Стандартизация

В съответствие с чл. 30, т. 22 от ЗЕС, КРС изпълнява функциите на Национална организация по стандартизация (НСО) пред ETSI. И през 2014 г. КРС участва активно в работата на четири технически комитета (ТК) по стандартизация (ТК 47, ТК 57, ТК 75, ТК 80) на Българския институт за стандартизация (БИС), имащи отношение към регулирането в електронните съобщения.

КРС участва в процедури на ETSI през 2014 г., както следва:

Таблица 12

2014 година	Брой на обработените документи	Брой на процедурите
Vote(TAP) – Гласуване (двустепенна процедура)	22	16
ENAP – Едностепенна процедура	38	21
MV – Членско гласуване	29	20
Withdrawal – Отмяна	2	1
PUB – Всички седмично получавани документи	1699	

КРС нотифицира по електронен път ETSI за публикуваните от БИС национални BDS EN стандарти, въвеждащи съответните ETSI EN стандарти. За целите на регулирането и в сътрудничество с БИС, КРС въвежда като национални стандартизационни документи (СД) и други стандартизационни документи на ETSI.

През 2014 г. 40 ETSI EN стандарта са въведени с признаване като български и два БДС EN ETSI стандарта са отменени.

Всички преводи на заглавия на проекти на хармонизирани ETSI стандарти са подготвени и съгласувани в срок по кореспондентски път в ТК на БИС.

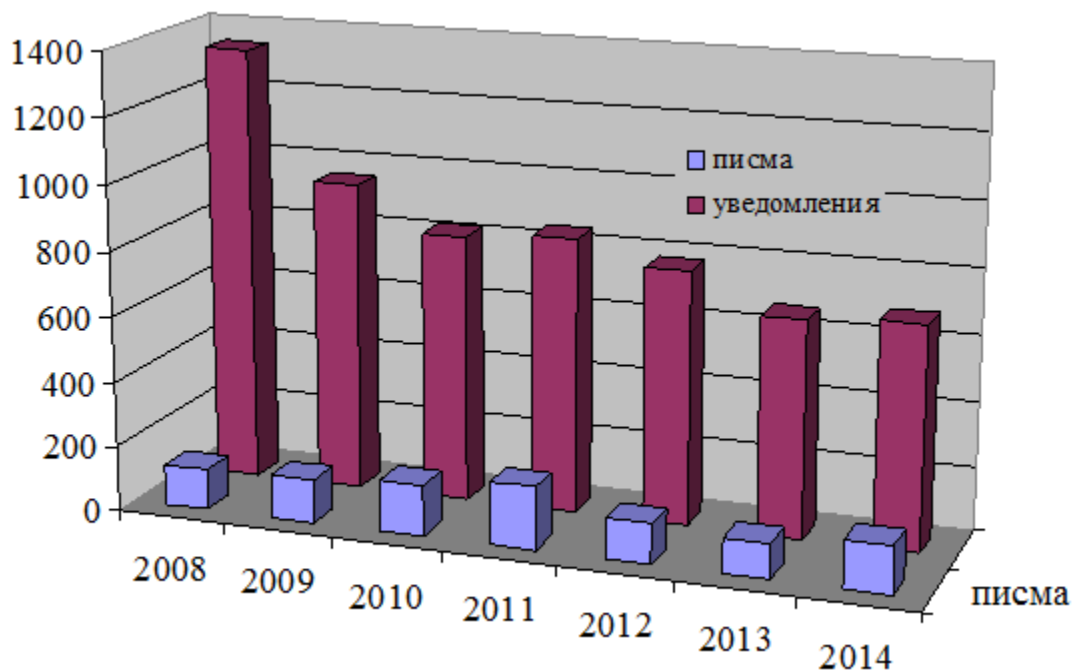
Текущо се поддържат и актуализират на страницата на КРС стандартите и стандартизационните документи на ETSI по различните процедури, за да са достъпни за всички заинтересувани страни, включително за малките и средните предприятия (МСП). В помощ на МСП на страницата на КРС е публикувана информация за Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската стандартизация. Препратка към МСП портала на БИС води към общодостъпна информация в програмите на европейските организации за стандартизация относно ролята на МСП за развитието на информационните и комуникационни технологии.

2.2. Радиосъоръжения и крайни електронни съобщителни устройства

През 2014 г. в КРС са получени чрез европейския OSN (One Stop Notification) портал за електронни услуги, съхранени и разгледани в срок, 685 уведомления за пускане на радиосъоръжения на пазара в съответствие с чл. 269 от ЗЕС и във връзка с прилагането на чл. 6, параграф 4 от Директива 1999/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно радиосъоръженията и крайните далекосъобщителни устройства и взаимното признаване на тяхното съответствие.

След направен анализ на получените уведомления относно възможността за използване на радиочестотните ленти от съответните радиосъоръжения с посочените в тях технически параметри и приложени стандарти, са изпратени 146 писма. С тях КРС уведомява за невъзможността дадено радиосъоръжение да се пуска в действие на територията на Република България или за възможността някои радиосъоръжения да бъдат пускани в действие при спазване на условията и съответните технически параметри, определени в българските подзаконови актове.

На фиг. 49 е показано сравнение на броя на получените уведомления, както и броят на изпратените от КРС писма, за периода от създаването на европейския OSN портал през 2008 г. до края на 2014 г.

Фиг. 49

Броят на получените уведомления през 2014 г. по Директива 1999/5/ЕО не се различава съществено от предходната година. Относително неизменният брой уведомления през последните две години потвърждава изпълнението на задълженията от производителите съгласно чл. 6, параграф 4 от Директива 1999/5/ЕО.

2.3. Изпълнение на задължения във връзка с глава 15 на ЗЕС

През 2014 г. в КРС е постъпило едно уведомление за възникнал технически проблем, отговарящ на условията за докладване на инциденти в съответствие с критериите, заложиени от комисията в Общите изисквания. В тази връзка и в изпълнение на задължението си по чл. 243б, ал. 5, КРС изготви и изпрати до Европейската комисия и до ENISA годишния доклад за получените уведомления.

През 2014 г. ENISA изготви Наръчник с препоръки към предприятията предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги за по-добро управление на потенциалните рискове за сигурността при закупуваните продукти или външни услуги, които биха могли да доведат до пробиви в сигурността на в електронните съобщителни услуги. При изготвянето му беше направено допитване, в което участваха и български предприятия. Наръчникът може да бъде изтеглен от интернет страницата на ENISA.

2.4. Електронен подпис

Квалифицираният електронен подпис (КЕП) е ключов елемент и средство за създаване на сигурност и доверие при електронната търговия, електронния обмен на данни, електронното банкиране и откритите комуникации. С цел улесняване на електронните услуги КЕП се приема за доказателство по всеки въпрос, свързан с

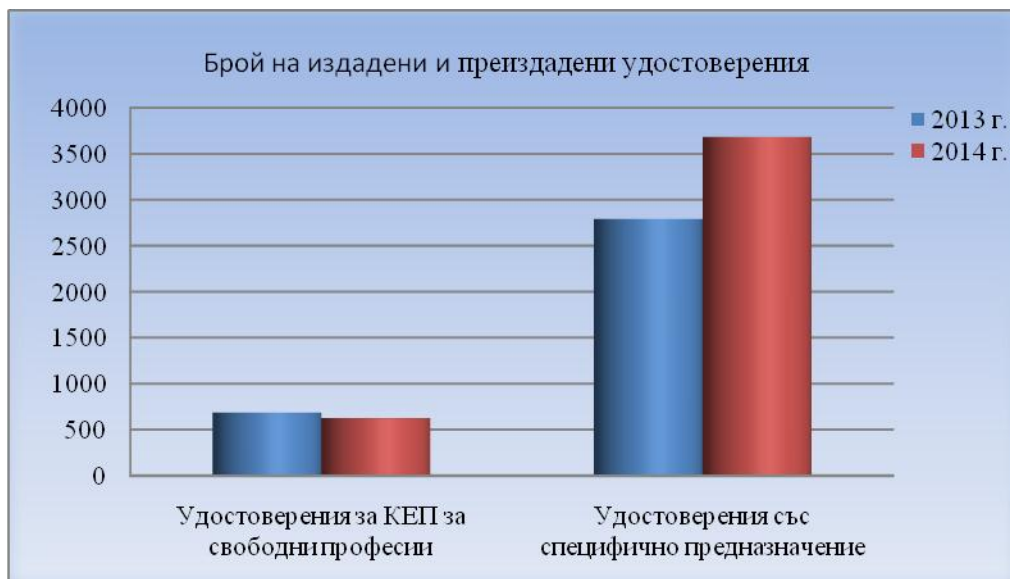
автентификацията на титуляра на подписа и доказване на цялостност на данните. Той се ползва със същата правна сила в наказателния процес като саморъчния подпис. Веднъж избран, КЕП бързо става предпочитано средство в онлайн средата.

През 2014 г. се наблюдава значителен ръст в продажбата на издадените от доставчиците на удостоверителни услуги (ДУУ) удостоверения на юридически лица в сравнение с тези за физически лица, което е свързано с автоматизирането на работата на бизнеса и високата ефективност при използване на КЕП. В сравнение с 2013 г. отбелязваме нарастване с 6,2% в издадените и преиздадените удостоверения за физически лица, докато тези за юридически лица бележат спад с 8,4% (фиг. 50).

Фиг. 50

Запазва се тенденцията ДУУ да развиват иновативно своята дейност в услуги и продукти с високо ниво на защита и правна сигурност, откликвайки на нуждите на гражданите и бизнеса. Потвърждение на това е нарастването на броя на удостоверенията със специфично предназначение с 31,9% в сравнение с предходната година (фиг. 51).

Фиг. 51

Приходите на някои от дружествата продължават да са повлияни негативно от макроикономическата обстановка в страната, както и от конкуренцията. Финансовите резултати като цяло за удостоверителния сектор през 2014 г. показват 1% спад на приходите и 32.8% спад на инвестициите спрямо 2013 г.

През изминалата година КРС изпълнява контролните си функции по ЗЕДЕП като извърши планови проверки на дейността на „СЕР България“ АД, „Информационно обслужване“ АД, „Спектър“ АД и „Борика-Банксервиз“ АД и частична проверка на „Инфонотари“ ЕАД. Резултатите от проверките показват, че не са констатирани съществени пропуски в дейността на дружествата относно спазване на изискванията за надеждност, сигурност и качество на предлаганите от тях удостоверителни услуги, залегнали в ЗЕДЕП и подзаконовите нормативни актове.

КРС продължава да поддържа и актуализира българския доверителен списък (ДС), съдържащ данни за ДУУ, които издават квалифициран електронен подпис. Публикуването на ДС изгражда доверие в онлайн средата и улеснява трансграничното използване на онлайн услуги в ЕС.

И през 2014 г. работата по създаване на унифицирана система за съвместимост на електронните подписи и сертификатите за тях издадени в различни държави, е един от приоритетите на Европейския съюз. Като инструмент и законов акт през 2014 г. беше издаден Регламент № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар. Регламентът установява обща правна рамка за използването на удостоверителни услуги и цели да гарантира, че при трансграничните онлайн услуги, прилагани от държавите членки, е възможно да се осъществят сигурна електронна идентификация и сигурно електронно удостоверяване на автентичност. Прилагането на Регламента налага промени в ЗЕДЕП и подзаконовите актове.

2.5. Контрол на съобщенията

В изпълнение на своите контролни функции и през 2014 г. комисията спазваше принципите на законоустановеност, равнопоставеност, прозрачност и защита на крайните потребители в Република България при стриктно прилагане на ЗЕС и нормативните актове в областта на електронните съобщения.

Изградената териториална структура на КРС позволява осъществяване на контролните функции на комисията на територията на цялата страна чрез централно звено в гр. София и пет териториални звена в градовете Пловдив, Бургас, Варна, Велико Търново и Враца.

2.5.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди

С развитието на технологиите и необходимостта от осигуряване на актуални данни за заетостта на РЧС все повече се засилва съществената роля на мониторинга и контрола в ефективното му управление. Наличието на свободен РЧС става все по-критично, както за навлизането и използването на новите технологии, така и за развитието на конкуренцията. Необходимостта от създаване на условия за нормална работа, без наличие на вредни смущения, на изградените радиомрежи изисква осъществяване на постоянен мониторинг и контрол, които спомагат и за своевременно локализиране и елиминиране на източници на радиосмущения и незаконни радиоизлъчващи средства.

Нарастващият брой потребители на услуги, предоставяни чрез ползване на РЧС, налага и засилване на ролята на мониторинга за ефективното управление на този ограничен национален ресурс. От друга страна, постоянното усъвършенстване на електронните съобщения изисква предоставянето на възможност за по-голяма гъвкавост при ползването на радиочестотния спектър, осигуряване на предприятията с достатъчно свободен радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения и възможно най-малко рестриктивни технически условия.

Осъществяването на основните дейности по мониторинг на РЧС от КРС се извършва чрез изградената система за радиомониторинг. С помощта на стационарни и мобилни станции за радиомониторинг на територията на цялата страна се осъществява периодичен контрол с цел осигуряване на равнопоставеност на законните ползватели на спектъра и гарантиране на определено качество на предоставяните електронни съобщителни услуги на крайните потребители. И през 2014 г. бе отделено особено внимание на мониторинга в обхвата за телевизионно радиоразпръскване във връзка с извършения процес на цифровизация.

През 2014 г. основни дейности в областта на мониторинг и контрол на РЧС са:

- Създаване на условия за **нормална работа на законните ползватели на спектъра и гарантиране на определено качество на предоставяните услуги на крайните потребители**, както и предотвратяване възникването на смущаващи и незаконни излъчвания чрез осъществяване на превантивен контрол.

Запази се трайната тенденция на поддържане в норми на параметрите на излъчваните радио- и телевизионни сигнали и намаляване на генерираните странични и интермодулационни излъчвания, включително и в обхвата на въздушна радиослужба. През 2014 г., в резултат от провеждания регулярен планов мониторинг, по електронен път на предприятията са предоставени данни от извършени 9282 измервания на основни технически параметри на

радиопредавателни станции. В резултат на осъществявания превантивен контрол на радиочестотния спектър са дадени 13 предписания (с около 7 % по-малко в сравнение с 2013 г.) за констатирани отклонения на техническите параметри със срок до един месец за отстраняването им, като всички предприятия са предприели необходимите мерки;

- Контрол относно **спазване правилата при използването на радиочестотите и радиочестотните ленти** за граждански нужди.

В изпълнение на политиката за управление на радиочестотния спектър и условията на издадените разрешения е осъществен ежедневен планов мониторинг в честотен обхват 20-3000 MHz чрез стационарните (обслужваеми и необслужваеми) станции за радиомониторинг от НСМ, а чрез мобилните станции за радиомониторинг е осъществен периодичен контрол и мониторинг на територията на цялата страна;

- Мониторинг и контрол за **съответствие на изградените предавателни станции** за аналогово наземно радиоразпръскване на радиосигнали и наземно цифрово телевизионно разпръскване с одобрените технически характеристики.

Извършени са 144 измервания на основни технически параметри на предавателни станции в изпълнение на решения на КРС за оценката на съответствието им с одобрените технически характеристики;

- Мониторинг за **оценка на електромагнитната обстановка:**

- мониторинг на УКВ честотните обхвати за радио- и телевизионно разпръскване за оценка на електромагнитната обстановка и трансграничните замърсявания.

Ежегодно, основно в пограничните райони на страната, се провеждат измервания за оценка на трансграничните прониквания: обобщени и анализирани са измервания, обективирани в 524 измерителни протоколи на територията на 78 населени места в пограничните райони на страната за създаваната напрегнатост на електромагнитното поле и за определяне на направлението на регистрираните излъчвания от териториите на съседните страни - Турция, Сърбия, Румъния, Македония и Гърция. Традиционно специално внимание е отделено на оценката на електромагнитната обстановка и трансграничните замърсявания през летните месеци по Българското Черноморие - проведени са регулярни измервания в 7 населени места по Българското Черноморие. Отново бе констатирано, че през летния период проникването на трансгранични излъчвания по Черноморието твърде много се влияе от околната температура, температурата на морската вода и състоянието на морето. В резултат на предприетите действия през последните години не са регистрирани смущения на български предавателни станции в зоните им на обслужване и са регистрирани относително по-ниски нива на приеманите трансгранични сигнали от турски предавателни станции;

- мониторинг на **PMR честотни диапазони**

Чрез стационарните (обслужваеми и необслужваеми) станции за радиомониторинг от НСМ е проведен мониторинг за оценка на действителната заетост на РЧС и регистриране на незаконни радиоизлъчвания на територията на: гр. София (СС „София“), с. Брястовец (ДУС „Брястовец“), гр. Пловдив (СС „Пловдив“), гр. Варна (СС „Варна“), гр. Видин (ДУС „Видин“), гр. Благоевград (ДУС „Благоевград“), с.

Сталево (ДУС „Сталево”), с. Тодорово (ДУС „Плевен”) и с. Радинград (ДУС „Разград”).

- мониторинг на **УКВ честотния обхват за радиоразпръскване** на радиосигнали (87.5-108.0 MHz)

Във връзка с откриване на процедури за провеждане на конкурси за наземно аналогово радиоразпръскване от Съвета за електронни медии е проведен радиомониторинг на територията на 10 населени места: гр. Добрич, гр. Върбица, гр. Каолиново, гр. Нови Пазар, гр. Кубрат, гр. Цар Калоян, гр. Опака, гр. Мадан, гр. Асеновград и гр. Якоруда.

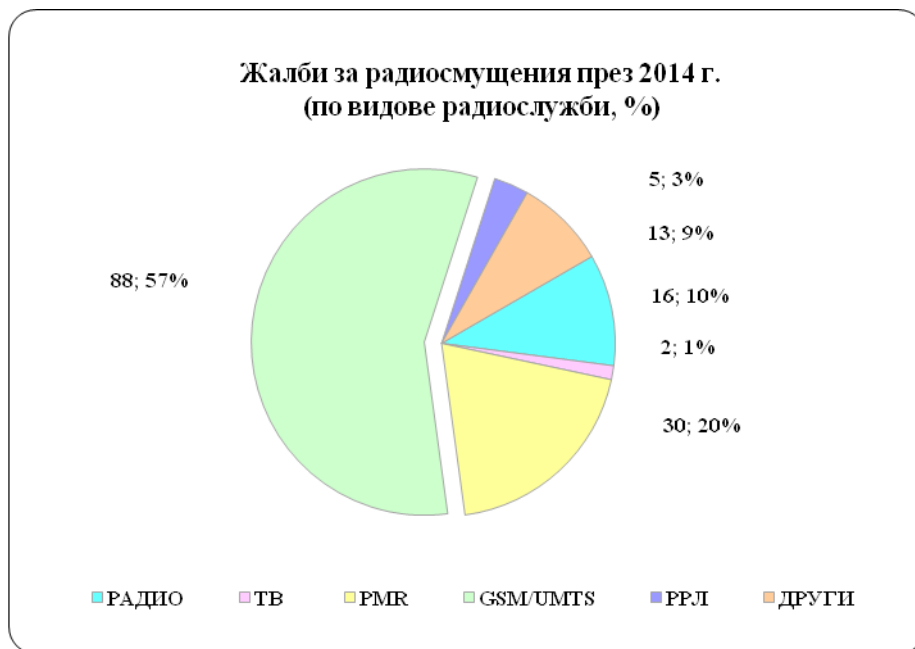
- **оценка на електромагнитната съвместимост** на УКВ радиопредавателните станции в обхват 87.5-108.0 MHz и радио-навигационното и комуникационно оборудване на въздухоплавателните служби, използващо честотен обхват 109-137 MHz

През 2014 г. са проведени 12 измервания на 8 радиопредавателни обекта: РРС „Търговище” (гр. Търговище); РРТС „Хрищени” (гр. Стара Загора), РРТС „Франгата”(гр. Варна), гр. Разград (ЖП гара), РПС „Калиакра” (гр. Каварна), РРТС „Белоградчик” (гр. Белоградчик), РРТС „Стръмни рид” (гр. Момчилград) и ТВ кула, „Алея Яворов” (гр. София) за гарантиране на електромагнитната съвместимост и безпроблемна работа на радионавигационното и комуникационното оборудване на въздухоплавателните служби; измерванията са извършени съгласно *Методиката за измерване на интермодуляционни продукти от тип „А1”, получавани при работа на близко разположени УКВ радиопредавателни станции* (съгласно т. 2.5. от приложение 1 към *Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба Радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях*);

- Мониторинг и контрол върху качеството на предоставяните услуги **за защита на обществения интерес и интересите на потребителите:**

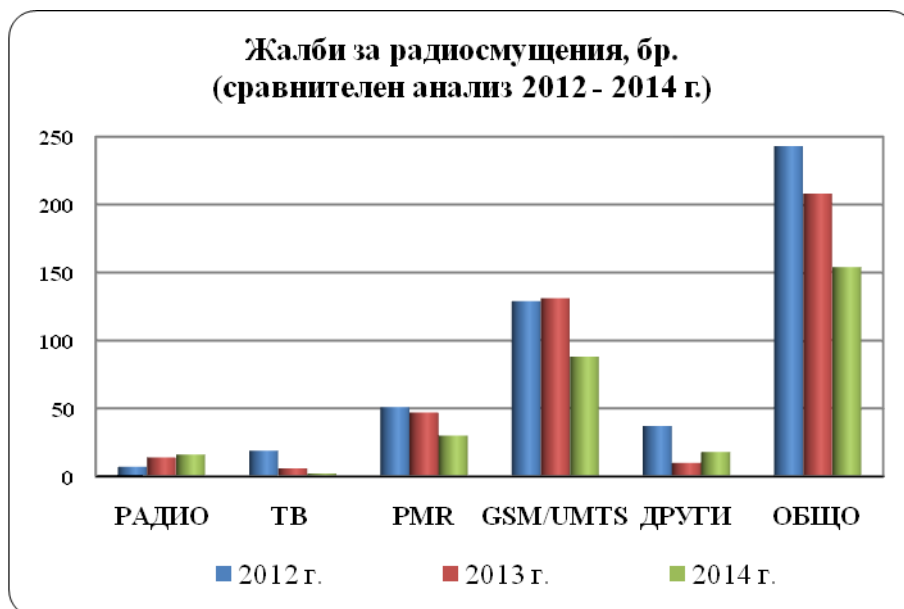
- мониторинг във връзка с постъпили **жалби и сигнали** на законни ползватели на спектъра, граждани, организации и ведомства

През 2014 г. са изследвани 154 случая на радиосмущения (фиг. 52), като за резултатите са съставени 353 измерителни протоколи. За бързо локализиране и отстраняване на източниците на радиосмущения своевременно са предприемани необходимите мерки. Относително висок дял през 2014 г. имат радиосмущенията, дължащи се на електромагнитна несъвместимост и взаимни смущения в резултат на съвместно използване на различни технологии в диапазоните, предназначени за работа на мобилни радиомрежи. Констатирани са значителен брой случаи на регистрирани смущения в радиочестотните диапазони за наземни мобилни мрежи в резултат на използване от граждани на битови радиоустройства (радиотелефони, „бебелефони” и др.), внесени извън рамките на Европейския съюз (напр. от САЩ и Канада) или закупени по интернет и работещи по стандарт DECT 6.0 в честотни обхвати, които не са разрешени за територията на Република България. На фиг. 53 е представен сравнителен анализ на разрешените случаи на радиосмущения във връзка с постъпили жалби по видове служби за периода 2012-2014 г.

Източник: КРС

Фиг. 52

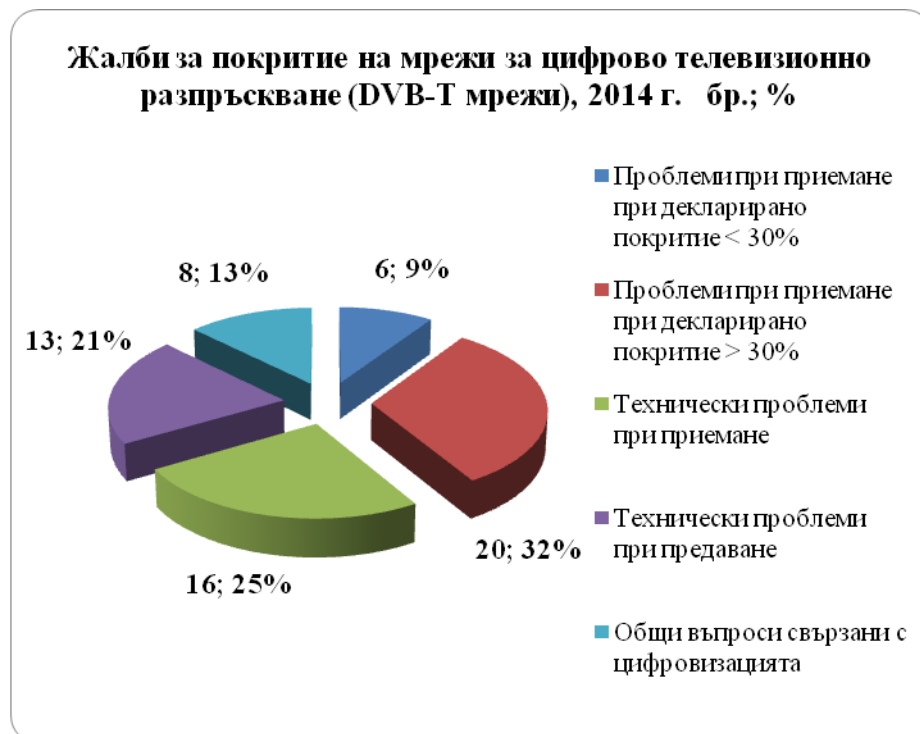
Източник: КРС

Фиг. 53

▪ мониторинг и проверки във връзка с постъпили жалби и сигнали относно осигуреното покритие на наземна цифрова телевизия по стандарт DVB-T

Извършени са измервания и проверки по 68 жалби и сигнали от жалбоподатели и препратени от други институции (СЕМ, МТИТС и др.) жалби и сигнали. За резултатите от извършените планови измервания и проверки по жалби са изготвени 313 измерителни протоколи – анализ на резултатите от проверките във

връзка с постъпилите жалби относно проблеми с покритието на електронните съобщителни мрежи по стандарт. DVB-T е представен на фиг. 54.

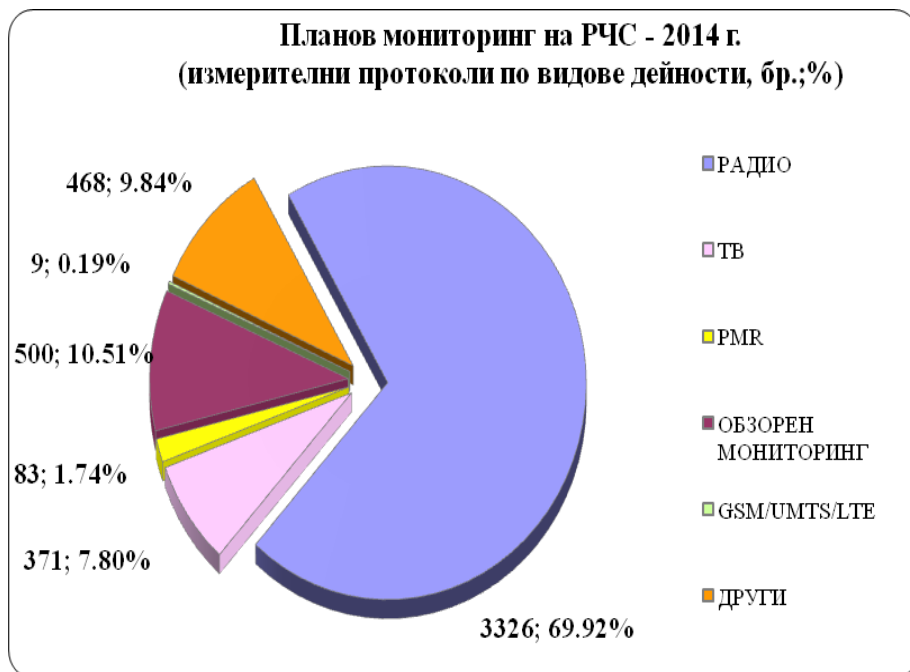
Източник: КРС

Фиг. 54

▪ покритие на мобилните наземни мрежи по стандарт **GSM/UMTS**

Във връзка с постъпили жалби и сигнали през 2014 г. е направен анализ и са изготвени 58 становища относно декларираното от предприятията покритие за населени места, обект на получени в комисията жалби.

Резултатите от осъществения през 2014 г. мониторинг и контрол на РЧС са обобщени в над **4700 измерителни протоколи**, анализът на които по видове дейности е представен на фиг. 55.

Източник: КРС

Фиг. 55

2.5.2. Инспекционна дейност

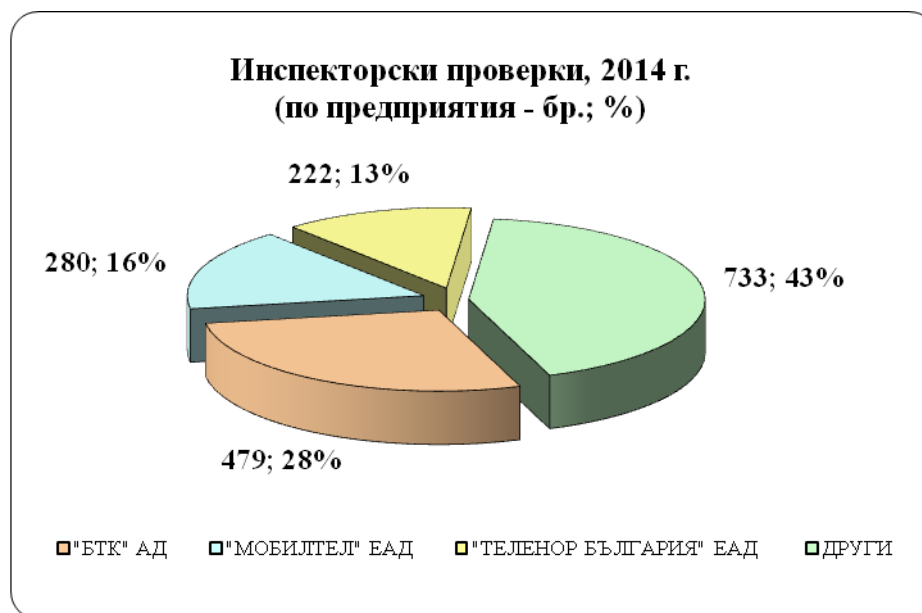
Във връзка с изпълнение на функциите на КРС, свързани с контрола при осъществяването на електронни съобщения по реда на ЗЕС и по спазване на изискванията на ЗЕДЕП, през 2014 г. са извършени следните основни дейности:

2.5.2.1. Контрол при осъществяване на електронни съобщения по реда на ЗЕС

През 2014 г. са извършени над 1700 инспекторски проверки, свързани с:

- изпълнение на решения на КРС;
- спазване условията на издадените разрешения;
- спазване на изискванията на глава 14 от ЗЕС;
- спазване на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения; изпращане на нежелани съобщения за целите на директния маркетинг и реклама от предприятията без предварително съгласие на потребителите;
- защита на личните данни на потребителите;
- непредоставяне на детайлизирани сметки на крайни абонати; преносимост на географски, негеографски и мобилни номера;
- претенции на потребителите за начислени високи сметки и неправилно таксуване на разговори при международен роуминг;
- радиосмущения на законни ползватели на РЧС;
- проблеми и/или липса на качествено покритие от мобилните мрежи и мрежите за цифрово телевизионно разпръскване;
- проблеми с качеството на предоставяните услуги на крайни потребители и др.

Около 57 % от инспекторските проверки са извършени на трите най-големи предприятия, предоставящи електронни съобщителни услуги, във връзка с подадени в КРС жалби от крайни потребители, касаещи предлаганите от тях услуги: БТК – 479 проверки, „Мобилтел” ЕАД – 280 проверки и „Теленор България” ЕАД – 222 проверки.

Източник: КРС

Фиг. 56

През 2014 г. по-важните групи инспекторски проверки във връзка със спазване на изискванията на ЗЕС са, както следва:

- Проверки, свързани с разрешаване на проблеми при осъществяване на **преносимост на номера** при промяна на доставчика на телефонна услуга. През 2014 г. са извършени 128 проверки по жалби, свързани с възпрепятстване на правото на преносимост на мобилни и фиксирани номера. И през 2014 г. продължи тенденцията за намаляване на броя на постъпилите жалби, свързани с възпрепятстване на правото на потребителите на преносимост на номера. Във връзка с извършените инспекторски проверки за констатирани нарушения на Функционалните спецификации за осъществяване на преносимост на национално значими номера при промяна на доставчика на обществена мобилна телефонна услуга и за нарушения на Функционалните спецификации за преносимост на географски номера при промяна на доставчика на фиксирана телефонна услуга и/или при промяна на адреса в рамките на един географски национален код за направление, са съставени общо 10 акта за установяване на административни нарушения (АУАН), като през 2013 г. те са били 102 бр.
- Проверки, свързани със **защитата на интересите на крайните потребители** (спазване на изискванията на глава 14 от ЗЕС) по отношение на сключвани договори с предприятия, предоставящи електронни съобщителни услуги: преобразуване на срочните договори в безсрочни, прекратяване на безсрочни договори с едномесечно предизвестие, общи условия на индивидуален договор, условия и срокове за заплащане на предлаганите услуги, цени на предлаганите

услуги, ценови пакети или тарифи и условия на тяхното ползване, реквизити на предлагани индивидуални договори и др.

Извършени са 217 инспекторски проверки: на БТК – 87 , на „Мобилтел” ЕАД – 57, на „Теленор България” ЕАД – 28 и 45 инспекторски проверки на други предприятия, предоставящи електронни съобщителни услуги;

- Проверки, свързани със **защита на данните на потребителите** (спазване на изискванията на глава 15, раздел III от ЗЕС).

Извършени са 296 инспекторски проверки, както следва: изпращане на нежелани съобщения за целите на директния маркетинг и реклама без предварително получено съгласие на потребителя – 217 проверки; безвъзмездно предоставяне на детайлизирани сметки за ползвани услуги – 25 проверки; предоставяне на данните за единния граждански номер на трети лица за събиране на задължения – 54 проверки и др. За констатирани нарушения относно защита на данните на потребителите са съставени 35 АУАН;

- Проверки за **съответствие на предавателни станции и спазване условията на разрешенията.**

През 2014 г. са осъществени 351 инспекторски проверки, като 144 от тях са на електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване и цифрово телевизионно разпръскване за съответствие на предавателните станции с одобрените от КРС технически параметри, както и спазване условията на издадените разрешения и Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията свързани с тях. Констатирани са 5 несъответствия с одобрените от КРС технически параметри, за които са дадени необходимите предписания - всички предприятия са предприели мерки за привеждане на станции им в съответствие с одобрените технически характеристики;

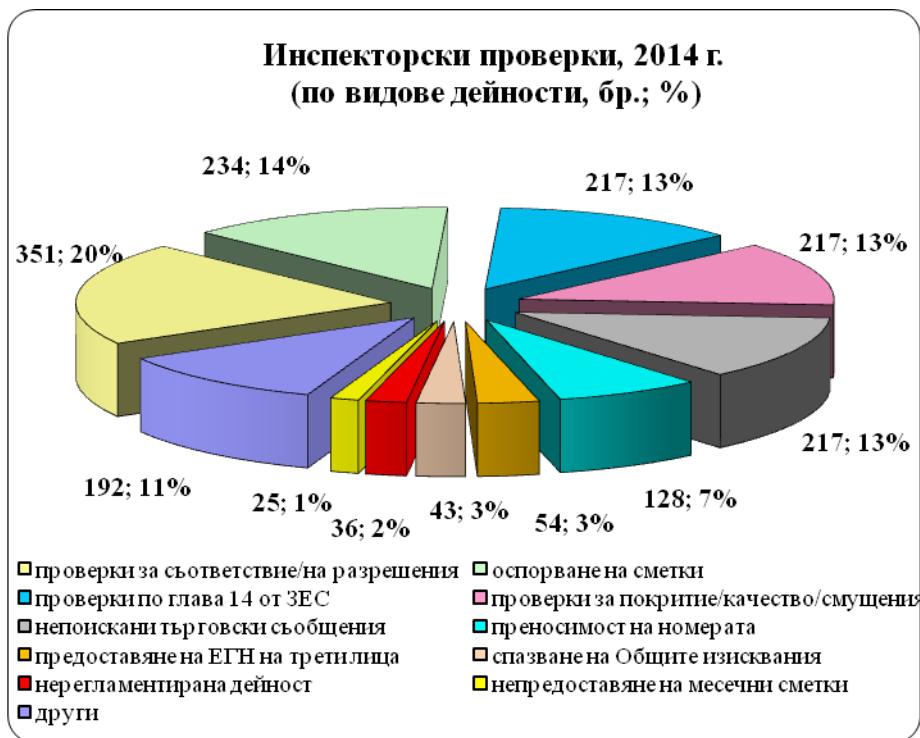
- Проверки на електронни съобщителни мрежи от **подвижна радиослужба PMR** - във връзка с ефективното използване на предоставения ограничения ресурс – радиочестотен спектър.

Извършени са 87 проверки на предприятия, осъществяващи електронни съобщения за собствени нужди чрез електронна съобщителна мрежа от подвижна радиослужба от вида PMR. За констатирани нарушения са съставени 23 АУАН;

- Проверки на **кабелни електронни съобщителни мрежи** за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, за пренос на данни без използване на ограничен ресурс

Осъществени са 103 инспекторски проверки и са съставени 23 АУАН, предимно във връзка с неизпълнени задължения на предприятията относно предоставяне на КРС на отчет за дейността си през 2013 г.

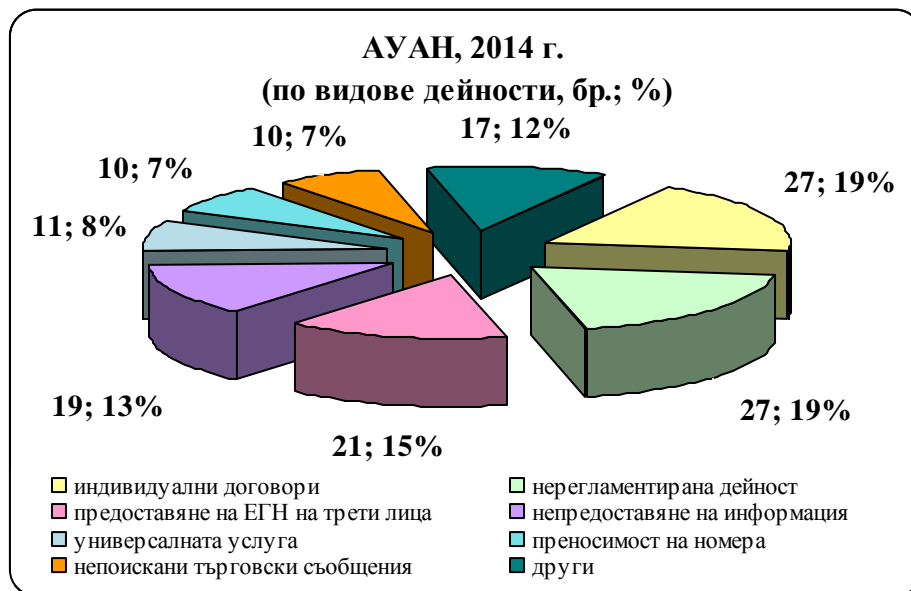
Обобщени данни за извършената контролна дейност и ангажираната административнонаказателна отговорност при констатирани нарушения на ЗЕС и подзаконовите нормативни актове през 2014 г. са представени на фиг. 57 и фиг. 58.

Източник: КРС

Фиг. 57

В резултат от извършените инспекторски проверки за констатираните административни нарушения на ЗЕС през 2014 г. са съставени и връчени 142 акта за установяване на административни нарушения.

Източник: КРС

Фиг. 58

2.5.2.2. Контрол по спазване на изискванията на ЗЕДЕП

През 2014 г. са извършени 6 инспекторски проверки относно спазване изискванията на ЗЕДЕП. За констатирани нарушения на изискванията на ЗЕДЕП са съставени 4 АУАН.

2.6. Административнонаказателна дейност

С цел коригиране на поведението на предприятията в полза на потребителите, през 2014 г. председателят на КРС е издал 197 наказателни постановления (НП) за извършени нарушения на нормативната уредба, контролирана от комисията. Общият размер на определените с НП санкции е 1 061 300 лева.

Към настоящия момент 54 броя от издадените през 2014 г. наказателни постановления са потвърдени, като преписките, по които не е извършено доброволно плащане, са изпратени по компетентност на Националната агенция за приходите. Отменените НП са 9 броя. Останалите НП все още се обжалват пред съответния съд (районен или административен).

2.7. Защита на интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги

През 2014 г. в КРС постъпиха 2 992 жалби на потребители, съдържащи оплаквания срещу различни предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги. В КРС са подадени и 73 запитвания по ЗЕС.

Жалбите на потребители касаят следните проблеми:

- кабелни повреди – 24 жалби;
- кредитен лимит – 30 жалби;
- качество на телефонната услуга/факс – 27 жалби;
- въздушни кабели – 17 жалби;
- покритие на мобилни мрежи – 72 жалби;
- качество на услугата „достъп до интернет” – 104 жалби;
- нелоялни търговски практики – 118 жалби;
- липса на фиксирана телефонна услуга – 52 жалби;
- оплаквания по чл. 231 от ЗЕС – 17 жалби;
- оплаквания от тарифирането на мобилни телефонни услуги – 23 жалби;
- некомпетентно обслужване – 66 жалби;
- непредоставяне на детайлизирани сметки – 28 жалби;
- прекратяване на договор – 207 жалби;
- оплаквания относно сметки – 865 жалби;
- прекратяване на договор (чл. 229а от ЗЕС) – 48 жалби;
- прекратяване на договор (чл. 228, ал. 3 и ал. 5 от ЗЕС) – 62 жалби;
- получаване на нежелани търговски съобщения – 100 жалби;
- преносимост на географски номера – 20 жалби;
- преносимост на мобилни номера – 39 жалби;
- проблеми с пощенски услуги – 117 жалби;
- договори за продажба от разстояние – 36 жалби;
- събиране на вземания от колекторски фирми – 154 жалби;
- роуминг – 45 жалби;
- пограничен „роуминг” – 5 жалби;

- договорни отношения – 216 жалби;
- сметки за ползване на мобилен интернет – 89 жалби;
- кодиран телефонен апарат – 6 жалби;
- качество на телевизионната услуга – 61 жалби;
- качество на мобилен интернет – 49 жалби;
- проблеми с предплатени услуги – 38 жалби;
- оплаквания от електромагнитни излъчвания – 4 жалби;
- оплаквания по чл. 40 и чл. 41 от Общите изисквания – 2 жалби;
- оплаквания по чл. 42 – чл. 45 от Общите изисквания – 13 жалби;
- оплаквания по чл. 46 – чл. 48 от Общите изисквания – 3 жалби;
- оплаквания по чл. 49 от Общите изисквания – 9 жалби;
- оплаквания по чл. 50 от Общите изисквания – 42 жалби;
- телефонни измами – 4 жалби;
- други – 180 жалби.

От гореизложеното е видно, че и през 2014 г. се запазва тенденцията за намаляване (с близо 10%) на общия брой оплаквания, постъпили в деловодството на регулатора. За сравнение през 2013 г. са постъпили 3291 жалби, а през 2012 г. – 5032 жалби.

Повече от половината от постъпилите жалби (1 781 жалби) се отнасят до нелоялни търговски практики, прекратяване на договори, оплаквания относно сметки (вкл. за мобилен интернет), получаване на нежелани търговски съобщения, качество на услугата „достъп до интернет” и неизпълнение на други договорни задължения.

Когато оплакването е свързано с неизпълнение на договорни задължения (облигационен спор), регулаторът е изисквал становища от съответното предприятие, с цел да бъде оказано съдействие и помощ на засегнатия краен потребител. В резултат на тези действия предприятията са изпълнявали препоръките на КРС, което е довело до разрешаване на спора в полза на потребителя. В тази връзка общият брой на изисканите становища от предприятия е 590 броя. Общият брой на положителните становища, с които предприятията са уважили жалбите на потребителите/абонатите и са разрешили проблемите, са 338 броя. Отрицателните становища са 252 броя.

При изнесени от потребителя твърдения за нелоялни търговски практики или други нарушения на Закона за защита на потребителите (пр. нарушения на правилата, регламентиращи договорите за продажба от разстояние), КРС е сезирала своевременно Комисията за защита на потребителите за предприемане на действия по компетентност. Редица жалби са препращани по компетентност и до други държавни органи (Дирекцията за национален строителен контрол, Комисията за защита на личните данни, Министерството на здравеопазването, прокуратурата на Република България и др.)

През 2014 г. КРС прие обща мярка за повишаване на информираността на потребителите на мобилни услуги относно покритието на мобилните мрежи. С Решение № 512/07.08.2014 г. КРС задължи „Мобилтел” ЕАД, „Теленор България” ЕАД („Космо България Мобайл” ЕАД към датата на приемането на решението) и БТК да публикуват на видно място на страниците си в интернет електронна карта на постигнатото покритие на мрежите им за предоставяне на мобилни услуги. Публикуваната информация е при определени от КРС изисквания за детайлност и сравнимост. В изпълнение на решението предприятията са публикували информация на следните адреси:

- <http://www.mtel.bg/detailed-coverage-map>
- <http://www.telenor.bg/bg/coverage-map>
- <https://www.vivacom.bg/bg/residential/ceni-i-uslugi/mobilniuslugi/pokritie/interaktivna-karta>

- <http://www.vivacom.bg/bg/business/ceni-i-uslugi/mobilniuslugi/pokritie/interaktivna-karta>

През 2014 г. беше приета процедура, уреждаща действията, които КРС следва да предприеме, когато са налице данни за измама или злоупотреба с номера. Това са случаи, при които за крайни потребители могат да настъпят вреди при използване на електронни съобщителни услуги.

Предвидено е процедурата да се прилага в случай на необходимост от блокиране на достъпа до номера или услуги, когато това е оправдано поради измама или злоупотреба (чл. 138в, ал. 3, 4 и 5 от ЗЕС). Приетата от КРС процедура е изготвена в съответствие с Насоките на BEREC⁸⁶ относно чл. 28 (2) от Директивата за Универсалната услуга: хармонизиран консултативен процес.

През 2014 г. КРС прие нова Харта на клиента на Комисията за регулиране на съобщенията, с цел да бъде подобро качеството на административното обслужване, предоставяно от КРС.

С цел предотвратяване на административните нарушения и предвидимост, през 2014 г. КРС прие позиции по прилагането на конкретни разпоредби на ЗЕС и на издадените въз основа на закона актове. Позициите, приети от КРС през 2014 г., са:

- позиция относно прилагането на чл. 43, ал. 2 от Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения, във връзка с чл. 228, ал. 3 от ЗЕС и
- позиция относно приложението на чл. 260, ал. 4 от ЗЕС при предоставянето на предплатени услуги.

---

⁸⁶The Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC)